

67. évf., 2013. V. 30., ára 50 dinár

20

Jó Pajtás

Életét a nemzetért:

Jeanne d'Arc

(Szent Johanna)

A gyermekszínházok vajdasági szigetén

Több mint négyszáz gyermek és majdnem száz felnőtt kísérő részvételével zajlott le május 18-án és 19-én a VI. Gyermekszínház Műhelytalálkozó Bácsfeketehegyén. A fellépők huszonegy vajdasági helységről érkeztek a kétnapos rendezvényre: Ada (három csoport), Bácsfeketehegy, Bácskossuthfalva, Csantavér, Gunaras, Horgos, Kevi, Kispjac, Kúla, Magyarittabé (két csoport), Muzslya, Nagybecskerek (két csoport), Nemesmilits, Nosza (két csoport), Oromhegyes, Szabadka, Szenttamás, Tamásfalva, Újvidék (két csoport), Zenta és Zentagunaras.

A Találkozó főszervezője Hajvert Lódi Andrea, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet drámapedagógusa, valamint a Vajdasági Magyar Drámapedagógiai Társaság, a Feketics Művelődési Egyesület, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete és a budapesti székhelyű Magyar Drámapedagógiai Társaság. Az idén a támogatások hiányában a Találkozó nem jöhetett volna létre, ha nincs az a tizenegy helyi, csantavéri és kishegyesi cég és intézmény; az az öt helyi és egy adai család, akik adományaikkal hozzájárultak a rendezvényhez.

Az előadásokat Hajós Zsuzsa színész-drámatanár (Budapest), Hegedűs Jenő színész-rendező (Budapest) és Vörös Imelda, a szabadkai Gyermekszínház színésze véleményezte, látta el tanácsokkal a csoportvezetőket. A gyerekek a zsűrizések alatt a játékvezetőkkel játszottak, méghozzá korosztályuk szerint csoportokra osztva.

Ezúttal néhány résztvevő szemszögéből mutatjuk be a bácsfeketehgyi hétvégét.

*

Az elmúlt években, ha csak tehettem, rendszeresen megnéztem minden előadást. Ám őszintén állíthatom, az idei tetszett a legjobban.

Ahogy az utóbbi pár évben, az idén is „fényes” szemmel néztem az előadásokat, ugyanígy az édesapám szárnyai alatt én feleltem a világlágításért (szerencséje, hogy ilyen fia van).

Az idei programot úgy tervezték meg a szervezők, hogy a tanárok értékelését és a gyerekek részére a játékot két részre osztották.

A kiskondás, az újvidéki kisiskolások előadása, csoportvezető Beck Izabella

Az egyik délben, a másik vacsora előtt zajlott, ha valamelyik csoportnak esetleg korábban el kellene mennie, őket is tudják értékelni. A játékok előtt, sőt még az esti játék után is színdarabokkal szórakoztattuk egymást.

Voltak színvonalas és kevésbé színvonalas előadások, de a lelkesedés mindenkinél maximális volt. A találkozó megálmodójának, Hajvert Lódi Andreának ez is volt a célja, amikor elindította a rendezvényt, hogy falunk megteljen mosolygós, játékos, vidám gyerekekkel.

A bácsfeketehgyi Nevenincs színjátszói, Erich Kästner: A schildai polgárok, csoportvezető Pál Ilona

Aki szombaton lépett fel, az megköszönhet a Kultúrotthonban készült (messze földön híres) szármát. De a vasárnapiak se bántódnak, ha eljönnek, jövőre is, biztosan nem ússzák meg töltött káposzta nélkül!

Az a véleményem, hogy aki egyszer belekóstol a színjátszásba (meg a töltött káposztába), azt kötéllal sem tudják az elkövetkező években otthon fogni. Így vagyok ezzel én is, alig várom, hogy színészkedhesek újra. Igaz, jövőre középiskolába indulok, de biztosan úgy intézem a dolgaimat, hogy itt lehessek a találkozón. Nagyon jó évről évre találkozni a régi ismerősökkel, és új arcokat ismerni meg.

Mindkét napot színdarab zárta. Első este a Csapkerózsika című előadást láttuk az újvidékiektől, a második este pedig a szabadkaiaktól a Holdbeli csónakost. Ezt a két darabot is gyerekek játszották. Boldoggá tesz, hogy végignézhettem mindkét előadást. Igyekszem a magam hasznára fordítani a látottakat. A jó dolgokat megjegyezni, a hibákból pedig tanulni.

A horgosi Pöttömszínpad Miből van a legtöbb a világon című előadása, csoportvezető Kiss-Iván Anna

Az adai Barapart Az nevet... című előadása, csoportvezető Raffai Klára

Ami pedig igazán széppé varázsolta ezt a két napot az, hogy a Schildai polgárok és hős szerett császáruk (aki én volnék), utaznak Debrecenbe az országos színházfesztiválra.

Szarka Áron, Nevenincs színjátszó csoport, Bácsfeketehegy

*

Az idei fesztiválon sok jó tapasztalatot szereztem. Új barátok, jó szórakozás és sok minden szép... Megnéztük az előadásokat, amiből tanulni is lehet. Mindenki másféle módon tanul és készíti a produkciókat. A feketicsi szakácsok finom ebédet főztek, így jól is laktunk. Ebéd után csoportokra oszlottunk, és különböző vezetőikkel játszani kezdtünk. Gigivel jókat szórakoztunk és koncentrációs játékokat játszottunk. A jó foglalkozás után a délutáni előadások következtek. Amikor sorra kerültünk, kicsit izgultunk, de később rájöttünk, hogy nincs mitől félni, hiszen mindannyian gyerekek vagyunk és szórakozni jöttünk. Az előadás végén hatalmas taps, fűtyülés... nagyon jó érzés volt... a színház tele volt gyerekekkel. Érdemes volt eljönni egy ilyen fesztiválra. Sok új barát és tapasztalat. GYÖNYÖRŰ ÉRZÉS!

Kocsár Gyalai Klaudia, Újvidék

*

Szerintem nagyon izgalmas volt, főleg az ebéd utáni csoportjáték. Sok új és érdekes játékot tanultunk. Mindegyik színjátszó csoport nagyon jól szerepelt. Sajnos nem láthattuk a győztes csoportot, de biztos megérdemelték a győzelmet. Igyekeztünk, hogy mi legyünk a szerencsés kiválasztottak, de így is megérte részt venni, mert nagyon izgalmas volt. Remélem, jövőre is elmegyünk, hogy újabb jobbnál jobb darabokat lássunk.

Hodik Nikolett, 5. osztály, Ada

A csantavéri Ötások Nikolić Anton: A zene varázsa című művében, csoportvezető Nikolić Anton

Legalább ma ne gyújts rá!

Május 31-e a nemdohányzó világnap

„A dohányzásról pofonegyszerű leszokni. Én magam is legalább százszor megtettem” – írta hajdanán a Tom Sawyer kalandjai című regény írója, Mark Twain, fanyar humorral érzékeltetve, mennyire nehéz is búcsút mondani a szenvedélynek.

Hamvadó cigarettavég... Ki ne emlékezne Karády Katalin, Marlene Dietrich vagy akár Marilyn Monroe utánózzathatatlanságos mozdulataira, amint kezükben tartották, majd időnként ajkukhoz emelték a nikotinrudacsát. Férfiak tízezrei jöttek tűzbe a látványtól, s nők tömegei nyúltak azonnal a cigarettásdoboz után, hogy az elegáns mozdulatokat ellesvén, magukba bolondítsák választottjukat. A filmtörténelmi jelentőségű kockákra ma már ugyan csak az idősebb korosztály emlékszik, de a dohányzásban, illetve a szenvedélyre való rászokásban – sajnos – ma is jelentős szerepe van a mintakövetésnek.

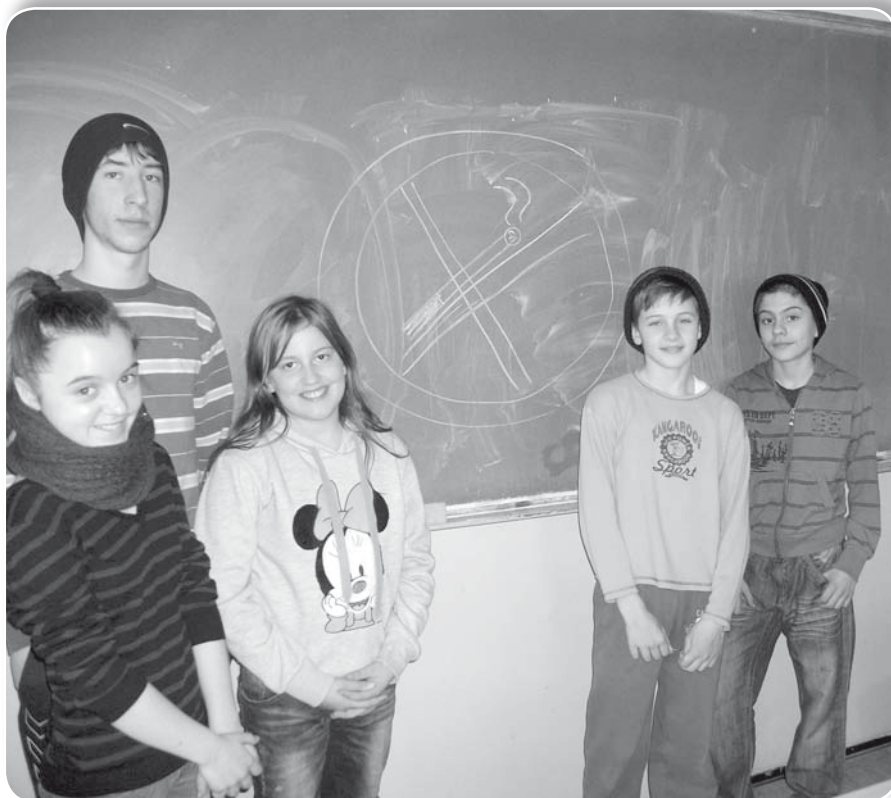
Most, hogy szinte sehol nem szabad cigizni, igen csúnya látvány, mikor a felnőttek kint az utcán, kávé mellett szívják a cigarettát. Hogy mi a véleményük minderről meg a nemdohányzó világnapról, elmondják az óbecsei Petőfi Sándor iskola taulói: **Szezsődi Béla, Kazinczi Szebasztián, Gara Márk, Horvát Nikolett és Csúzdi Beatrix.**

Béla a Jó Pajtásból értesült, hogy van a nemdohányzó világnap.

– Amióta járatom a Jó Pajtást, azóta tudom, hogy május 31-e a nemdohányzó világnap – jelenti ki elsőként Béla. – Rendszeresen elolvasom a kedvenc lapomban az Ezen a napon történt című rovatot is, ahol mindenről szó van. Az én családomban senki nem cigizik. Társaságban volt már, hogy megfogtam valakinek a cigarettáját, s a lányok biztattak, hogy jól áll a kezemben, de én nem hallgattam rájuk, még nem gyújtottam rá. Pedig az osztályomban sokan szívják... Lehet, hogy valaki megfogadja, hogy ezen a napon nem gyújt rá, és már ez is valami. Az utcán való dohányzásról megvan a véleményem. Sok tanár példát mutat nekünk, mert nem áll ki az utcára, hogy rágyújtson. Aki viszont kint dohányzik, nem szép látvány. Persze jól lehet keresni a cigarettával. Aki rászokik, minden pénzt megad az élvezetért.

Szebasztián szülei is hódolnak e káros szenvedélynek.

– Hát igen, jól mondja Béla, hogy drága mulatság cigizni – szól hozzá Szebasztián. – A szüleim nem a kész cigarettát veszik, hanem, hogy olcsóbb legyen, maguk készí-

tik el, csavarják. S ez még bűdösebb, mint a készen vett cigaretta. Nálunk az egész lakás füstös, néha fáj is a fejem. Hiába szólok, hogy ne cigarettázzanak, fáj a fejem a füsttől. Anyukám már vásárolt elektromos cigit, melyet a munkahelyén szív. Az csak olyan, mintha égne, még parazslik is, de nem bűdös. Már mondtam nekik, hogy a passzív dohányzás károsabb a szervezetre, de nem hallgatnak rám. A tatám meg is halt, olyan sokat szívta... Én biztos, soha nem fogok rászokni. Azt ajánlom, hogy aki még nem szokott rá, ne gyújtson rá, mert látom a szüleimen, milyen nehéz leszokni.

Márk még sokkal többet tud a cigarettáról, a csavaróról, hisz az üzletükben meg lehet vásárolni.

– Habár a szüleim árusítják a cigarettát – magyarázza Márk –, a családomban senki sem cigarettázik. Nagyon drága, a legminőségesebb 250 dinár. Cigicsavaró is kapható az üzletünkben. Most nagyon vásárolják, mert így olcsóbb. A mamám viszont szívja, s mondtam is neki, hogy olvastam valahol, egy-egy cigaretta elszívásával hány évet rövidül az életük azoknak, akik cigarettáznak. Láttam én már nyolcéveseket is cigizni...

S hogy milyen nehéz leszokni, arról mesél Nikolett.

– Mennyit könyörögtem a szüleimnek, hogy hagyják abba a cigarettázást – mondja

Nikolett. – Féltettem őket, hogy meghalnak majd tüdőrákban. Láttam a tévében, hogy mindenféle tapaszt raknak az emberek a karjukra, hogy ne kívánjunk rágyújtani. Az én szüleim abbahagyták. Csak akarat kell hozzá, semmiféle tapaszt. Annak már hat éve, hogy apukám letette a cigit, anyukám meg egy éve nem cigizik. A tatám is Márk anyukájánál veszi a cigicsavarót, s maga készíti el... Én még nem próbáltam, de örülök, hogy a szüleimet sikerült leszoktatnom, nemhogy még én is rágyújtsak. Egy ötödikes is szívja, pedig gyakran panaszkodik, hogy rosszul van, közben meggyújtja...

Beatrix szerint is fölösleges pénzkidobás a dohányzás.

– Bizony, drága a cigaretta, és azt a pénzt, amit cigire költenek, hasznosabb dologra is el lehetne költeni. A családomban apukám szívja, de nálunk nincs bent a szobában füst, mert vigyáz az egészségünkre, kint az udvaron cigizik. A nővérem egészségügyi középiskolába jár, s elmagyarázta már neki, hogy milyen betegségeket okozhat, ugyanis a dohányzás újabb káros hatásait állapították meg. Árt az agynak is, mert károsítja a memóriát, a tanulási és gondolkodási képességeket... Próbálja meggyőzni, leszoktatni apukát – fejezi be beszélgetésünket Beatrix.

Már a régi időkben is nagy szerepet tulajdonítottak a tárgyak védelmező és szerencsét hozó erejének, mely bár formájában egy kissé átalakult, a mai napig jelen van az életünkben. Nem hordunk magunkkal varázserejű, drágakövekkel kirakott amuletteket, viszont egy apró figura, kavics, fülbevaló vagy plüssfigura is megfelel ennek a szerepnek. Amikor nálunk van, valahogy nagyobb biztonságban érezzük magunkat, s úgy érezzük, sikerrel fogunk járni. Egyesek szerint a tárgyaknak valóban mágiájuk van, mások szerint a véletlen kapcsolja össze a tárgyakat és a szerencsét, s így azt hisszük, a varázslat működik. Vannak viszont, akik úgy gondolják, minden a fejben dől el, megnyugvást ad, hogy velünk van valami kedves dolog, így csupán pszichológia az egész.

Megkérdeztük erről a szabadkai Jovan Jovanović Zmaj iskola nyolcadikos diákjait is, **Kőszegi Klaudiát, Jakić Vivient, Hernyák Katit és Takács Sztэфánit** is, akik saját kabaláikról is meséltek.

Viviennek két kabalája is van, egy karkötő és egy ceruza.

– A karkötőt mindig versenyek előtt szoktam viselni, régen mászóversenyekre jártam, most meg lovaglásra és kick-boxra megyek, és ha lenne versenyem, előtte biztosan viselném, habár eddig nem nagyon hozott szerencsét. Márpedig szerintem a kabalák igenis hozhatnak szerencsét. Még a tengeren vettem három éve, és folyton a kezemen volt. Sajnos edzések alatt nem lehet rajtam, mindig le kell vennem, és sokszor elfelejttem visszatenni, így kevesebbet hordom, mint azelőtt. A ceruzát viszont a barátnőmtől kaptam, és ezzel írom az ellenőrzőket, legalábbis, amit lehet. Ezt már inkább szerencse hozó tárgynak nevezhetem. A ceruzát ketten csináltuk a barátnőmmel, vagyis közösen festettük be rózsaszín körömlakkal, és amíg csak lehet, használni fogom. Ha elveszíteném, nagyon szomorú lennék, de gondolom

Ceruzák, karkötők

lomb egy másik tárgy idővel átvinné a szerepét. Vannak viszont olyan tárgyak, melyekhez nagyon ragaszkodik az ember, nekem ilyen a párnám, amit öt éve mindenfelé magammal viszek, és ezt nem tudná semmi sem pótolni.

Klaudiának egy ideje már nincs kabalája, viszont a párnája nélkül ő sem tud meglenni.

– Kiskoromban este gyakran fájt a hasam, és mindig aláraktam a párnát. Enélkül ma már nem is bírok elaludni. Ezt a tárgyat nem válthatja fel semmi, egy másik párna sem. Régen persze volt kabalám, egy kis figura, aztán egy karkötő. Azt gondoltam akkor, hogy biztos segítenek, például az iskolában mindig a tolltartómban volt a figura, ha pedig otthon kivettem és elfelejtettem visszatenni, másnap hiányérzetem volt. A karkötőt viszont szinte mindig hordani tudtam, ezért talán ez a legjobb. Emlékszem, az egyik barátomnak megtetszett az egyik karkötőm, és elkérte tőlem egy kis időre. Éppen biliárdozni voltunk, és amíg rajta volt, szerencséje volt, de amikor levette, nem ment neki. Azóta az a karkötő a kabalája, oda is adtam neki. Lehet, hogy csak véletlen volt, és azt hitte, a tárgy hozott neki szerencsét, de az is igaz, hogy ha velünk van egy ismerős tárgy, az ad egy biztonságérzetet, és így talán szerencsét is hoz. Szerintem a fiúknak is vannak kabaláik, de az inkább egy póló, labda vagy a zoknijuk.

Sztэфáni még hatodikban kapott a húgától egy gyöngyökből kirakott, teknős alakú kulcsartót, és azt mindig magánál hordta.

– Hittem benne, hogy szerencsét hoz, mert akkor jobb tanuló voltam, mint korábban. Sajnos kezd szétesni, ezért most már otthon hagyom, hogy megőrizsem. A kabala nem veszíti el az erejét, de csak akkor hat, ha velünk van, és a helyét nem veheti át egy másik kabala. Igaz,

lett már egy kabala örökíró is, amit otthon találtam. Nagyon megtetszett, és azóta azt használom, például azzal írtam a próbaérettségét, és nálam volt, amikor matekversenyre mentem. Nemrég kaptam egy karkötőt a nagybácsimtól, azóta mindig a kezemen van, csak éjszakára veszem le, akkor pedig ráraakom arra a plüssmacira, amit a barátnőmtől kaptam. Szerintem kabalatárgyat szimpátia alapján választunk, például nekem mindig azok voltak a kabaláim, amik tetszettek is, de hinni kell benne, hogy szerencsét hoz. Persze nem minden a kabalán múlik, ám ha nem hoz szerencsét, akkor az ember csalódik magában és a tárgyban is.

Kati szerint a kabalatárgyaknak nincs varázserejük, nem hoznak szerencsét, hanem az a tudat hat, hogy velünk van egy bizonyos tárgy, amihez kötődünk, s ami szerencsét hozhat.

– Inkább pszichológia az egész. A régi védelmező amuletteknek tulajdonképpen ugyanaz volt a szerepük, mint ma egy karkötőnek vagy ceruzának, hiszen a lényeg, hogy mihez kötődünk. Fontos, hogy a kabala számukra különleges legyen, de lehet az akár egy kő is, vagy bármilyen tárgy, ami egy élményhez, eseményhez vagy egy másik emberhez kötődik. Szerintem az ember nem választ magának kabalát, hanem valahogy egymásra talál a tárgy és az ember, és nem lényeg, hogy találjuk, vesszük vagy kapjuk. Nekem két nyaklánc és medál a kabalám, az egyik egy hangjegy, a másik egy M betű, ami a kedvenc énekesemre emlékeztet. Ezeket gyakran viselem. Nem feltétlenül szerencsehozó tárgy, de emlékeztet arra, aki vagyok és ami fontos számomra, vagyis a zenére.

Sztojánovity Livia

A korai római császárság

Az újabb polgárháborúk kora

Caesar halála nemcsak híveinek táborában, hanem ellenségei között is nagy zavart keltett. A szenátus egy része Brutust és Cassiust „zsarnokölőknek” próbálta feltüntetni, de ez a kísérlet a nép és a veterán (öreg) katonák ellenállásába ütközött. A kiszolgált katonák a földosztás reményében jöttek Rómába. Caesar temetése alkalmából – i. e. 44-ben – elemi erővel lángolt fel a nép és a rabszolgák mozgalma: Caesart isteneknek kijáró tisztelettel búcsúztatták, ezért Brutus és Cassius kénytelen volt elrejtőzni.

Marcus Antonius, az akkori consul összehívta a szenátust. Beszédében azt fejtegette, hogy ha Caesart zsarnoknak nyilvánítanák, akkor minden intézkedését hatálytalanítani kellene. Antonius érvei hatottak a szenátorokra. Cicero javaslatára kompromisszumos (kölcsonös engedmények) megoldást fogadtak el, Caesar nem nyilvánítható zsarnoknak, de gyilkosait sem büntették meg. Tehát a római polgárok két pártra szakadtak: a köztársasági és a Caesar-pártiakra.

Marcus Antonius életrajzából (Castiglione László szerint)

Időszámításunk előtt 82-ben született. Antonius Creticus fia, jeles szenátori családból származott. A nagyapja a század elejének kiemelkedő politikusa és szónoka volt, ő maga azonban inkább apjának kedélyes és tékozló természetét örökölte. Polgári erényekben és szellemi képességekben nem túlságosan

botrányos életmódja miatt egy időre elvesztette Caesar bizalmát. Jó viszonyuk Caesar halálának évében állt helyre, amikor Antonius második consul volt. Ez tette számára lehetővé, hogy március idusa után Caesar ügyének és pártjának élére állva kezében tartsa a kezdeményezést.

Antonius 6000 válogatott légionárusból álló testőrséget szervezett. A köztársaságpártiak meg is gyanúsították, hogy diktátorságra tör. A Caesar-pártiak új vezért kerestek, aki majd szívén viseli az érdekeiket.

Ezt a vezért a meggyilkolt diktátor tizenkilenc éves unokaöccse, Octavianus személyében találták meg, akit Caesar végrendeletében fiává fogadott és örökösévé nevezett ki. Ekkor Octavianus éppen Illyricumban tartózkodott tanulmányúton, amikor eljutott hozzá Caesar meggyilkolásának híre. Ezek után úgy határozott, hogy Rómába utazik, és átveszi az örökséget. Amikor a fiatal Octavianus – aki ekkor felvette a Gaius Julius Caesar Octavianus nevet – Itáliába érkezett, mindenhol önnölként fogadták a katonák és a veteránok. A római nép – a plebsz – abban reménykedett, hogy Octavianus majd teljesíti Caesar végakarát, aki a plebs minden tagjának 300-300 sestertiumot ígért – római ezüstpénz, amely kb. egy gramm ezüstöt tartalmazott. – A diktátor kincstárát azonban Antonius kaparintotta meg, aki egyre halogatta a pénzosztást. Octavianust is hűvösen fogadta, örökbefogadó apja vagyonának kiadását pedig kereken megtagadta. A Caesar név révén nagy erőt képviselő Octavianus megjelenése még jobban elmélyítette a szakadást a Caesar-pártiak között.

Octavianus Augustus

A helyzetet bonyolította Antonius és Octavianus személyes vetélkedése is. Az Octavianusnál kétszer idősebb Antonius tapasztalt és tehetséges hadvezér volt, de annál rosszabb politikus. Octavianus nem rendelkezett olyan sokféle képességgel, mint Caesar; a hadügy terén nem volt tapasztalata, sem személyes bátorsága, amivel a katonákra vonzóerőt tudott volna gyakorolni, viszont körültekintő volt, és jól ki tudta választani és felhasználni tehetséges munkatársait; mint Caesar fogadott fia helyzetének minden előnyét ki tudta használni.

Összeállította: Uri Ferenc történész

Marcus Antonius

jeleskedett, fényes pályafutásához katonai képességei adtak alapot. Először is lovassági parancsnokként Szíriában tüntette ki magát. Azután Caesar vezérkarában került Galliába, s ettől kezdve a diktátor leghívebb emberei közé tartozott. 49-ben néptribunusként igyekezett Caesar követeléseit teljesíteni a szenátusban, majd közvetlenül a polgárháború kitörése előtt csatlakozott vezéréhez, és oldalán küzdött a harcokban. A pharszaloszi csata után – mint lovassági parancsnok és a diktátor helyettese szerepelt – Caesar teljhatalmú megbízottja volt Itáliában, de azután a

Római jelenetek – kehelygravúra

Ostehetség: tánc, színészet, sziklamászás, repülés, filmrendezés, produceri és operatőri munka, a montázs művészete, fotózás, etnográfia, tenger alatti filmzés – semmi sem idegen tőle, ami kalandos és fotogén. Kilenc népszerű főszerep, két hatásos melodráma, két tökéletes és gyűlölt dokumentumfilm. Ötven év magány és megvetés. Leni Riefenstahl tíz élete.

Leni Riefenstahl (teljes nevén: Helene Bertha Amalie Riefenstahl) német színésznő, filmrendező és fotográfus Berlinben született 1902. augusztus 22-én. Életművének ismerői szerint a 20. század legnagyobb rejtélyeinek egyike. Forradalmár filmes vagy opportunista művésztáncos? Eredeti látószögű alkotó vagy Hitler propagandistája? Buja és ravasz számító áspiskígyó vagy ártatlanul naiv szakbarbár? Vajon miért váltott ki ennyi vitát ez a karizmatikus nő, akinek karrierje a bergfilmek hegymászólányától a Harmadik Birodalom által rendezett berlini olimpia kapcsán a német testkultusz lelkes megfilmesítésén át a bűvárfilmek készítéséig és afrikai törzsek életének dokumentálásáig ível? Meglehetősen kevés, ha a „háborús bűnös” eposzi jelzőt hozzábiggyesztené máris elégségesnek véli bárki is feldolgozni az életrajzot. Riefenstahl ugyan emlékművet emelt Hitlernek, hatásost és grandiózust, nem is egyet (Nürnbergi ünnep, A szabadság napja, Az Akarat diadala, Olimpia), de érdemes összevetni a sorsát Veit Harlanéval, aki az uszító antiszemita Jud Süßt vászonra vetette – majd a háború után néhány évvel sorban készíti a szórakoztató filmeket, 1964-ben bekövetkezett haláláig – némi tiltakozástól kísérve. Riefenstahl haláláig nem tudta elszakítani magát a Harmadik Birodalomtól a közvélemény szemében, egészen a játékfilmeket többé nem készíthetett (az 1954-ben bemutatott Tieflandot a háború alatt forgatta).

FOTÓSAROK

Leni Riefenstahl

Érdekes magyar vonatkozás életrajzában, hogy a múlt század húszas éveiben Berlinben megismerkedett az akkoriban ott élő Balázs Bélával (a magyar filmművészet jelentős egyéniségével) és ennek több filmjéhez is Leni írta a forgatókönyvet (ismét a sors iróniája: Lenit mindvégig nácinak tartották, miközben Balázs Béla kiforrott kommunista volt).

Fotográfusként is komoly sikereket ért el: nagy jelentőségű fotósorozatot (meg persze filmet, könyvet) készített az afrikai Nuba törzsről a hatvanas években, e törzset (mint annyi mást) azóta már régen tönkretette a fehér ember által behurcolt „civilizáció”. Komoly sikereket ért el a természetfotózásban is, 72 évesen búvárvizsgát tett, utolsó filmje a víz alatti idealizált világot mutatja meg. Szép kort élt meg: 2003. szeptemberében, 101 éves korában halt meg.

„A szépség szörnyetege” – írta róla 1974-es esszéjében Susan Sontag. Tanulságos, mert ebben az írásában a hírneves esztéta szinte katalógusba szedi mindazokat a csúsztatásokat, amelyeket a Riefenstahl ellenében írott tanulmányok rendre elkövetnek. Nem mintha a Riefenstahl-védelmzők nem siklanának át ugyanolyan könnyedséggel az érvelésüket gyengítő bizonyítékokon. De hát épp ezen a szeretet- és gyűlöletarádalon kellene átlábalni végre a filmtörténet-szeknek, hogy a pro- és kontra közhelyeknél messzebbre jussanak.

Mintha minden kritikus egy monstruózus Riefenstahl-per védője vagy államügyésze

LENI RIEFENSTAHL
SCHÖNHEIT IM
OLYMPISCHEN
KAMPF

lenne: pedig ez a történet réges-rég nem Riefenstahlról szól, hanem a képek hatalmáról. Nem azért kellene indulatok és elfogultság nélkül végigelemezni, megérteni a Riefenstahl-életművet, hogy tisztára mossuk, felmentsük vagy elítéljük a szerzőt, hanem, hogy megértsük, mi benne a végzetes.

Élettörténete alapul szolgált egy jeles írónőnk néhány évvel ezelőtt megjelent regényéhez is.

„Övé a legtöbbet elemzett (sok száz monográfia, 44 600 cikk az interneten) és a legtöbbször félremagyarázott életmű” – írta róla századik születésnapjára Schubert Gusztáv magyar filmesztéta, tökéletesen összegezve e – ismerőit semmiképpen sem hidegen hagyó – művész nő életművét.

(LG)

HOROG

Tengerentúli keverékhal

Nem olyan régen vizeinkből olyan hal került elő, amilyennel a horgászok korábban nem találkoztak. Miután megmutatták a szakértőknek, kiderült, hogy ők sem láttak még ilyent. De tudták, miről, milyen halról van szó, így elejét vették a találgatásoknak.

Valójában hibridről van szó, mely a Morone nemzetség két faja – a csíkos sügér (*M. saxatilis*) és a fehér sügér (*M. chrysops*) – keresztezésének eredménye. A csíkos sügér nagy testtömegű (akár 20–30 kilós is lehet), főként folyótorkolatok felsős vizében él, és akvakultúra körülmények között nehezen tartható. A fehér sügér viszonylag kis növéssű, legfeljebb 1,5–2 kilogrammos lehet, de a mesterséges körülményeket jól tűrő faj.

A hibridben a két sügérféle kedvező tulajdonságai ötvöződtek, gyors növekedésű, kiváló húsmínőségű halat eredményezve, amely horgászati és étkezési szempontból egyaránt ígéretes célpontja lehet az édesvízi haltermelésnek.

Amerikában már az 1980-as évek végétől kezdve sikeresen tenyészítik, évente több ezer tonnát állítanak elő, és meglehetősen magas piaci áron forgalmazható, tehát kifizetődik bízélni vele.

A szóban forgó, a felső képen látható hal vizeinkbe minden bizonnyal Magyarországról került, a szarvasi Halászati és Öntözési Kutatóintézet (HAKI) ugyanis évekkel ezelőtt beszerezte.

Az Újvidék mellett kifogott példány nem az egyetlen, amely vizeinkből eddig bizonyítottan előkerült. Nagyvizek idején gyakran megtörténik, hogy a halgazdaságokban tartott halak kerekét oldanak. A szóban forgó hal tenyésztésében szerzett eddig tapasztalatok alapján a szakemberek feltételezik, hogy természetes körülmények között szaporodásképtelen.

A nálunk fogott hibrid

Csíkos sügér

Fehér sügér

A pisztrángkirálynő

Saccoljunk! Mekkora lehet a galóca, ha a teknő egy méter hosszú, a hal pedig átlósan fekvő is csak meggörbülve fér bele? Persze elővehetjük a trigonometriát, a Pythagorasz-tételt... vagy ami egyszerűbb: a mérőszalagot. És akkor pontosan megmérhetjük. Akár a farokuszony végig terjedőt, vagy a haltanban alkalmazott standard testhosszt, a fej kezdetétől a farokuszony kezdetéig terjedő távot. Ez a hal azonban nem trófea, tehát nem feltétlenül fontos ismerni a hosszát, és mérlegre sem kötelező helyezni.

A képen látható dunai galóca valójában ahhoz az anyaállományhoz tartozik, amely évről évre a mesterséges szaporítás céljait szolgálja. Mesterséges szaporítás... csúnyán hangzik. Ezért nem árt hozzáfűzni, csak az elnevezése ilyen, valójában nincs abban semmi mesterséges. Minden úgy történik, mint a természetben, csakhogy az ivartermékeket a szakemberek elveszik az anyahalaktól, még mielőtt elszórták volna. Erre azért van szükség, mert nagyon sok halfajnak, így a dunai galócának is annyira beszűkült az élettér, hogy természetes ivóhelyet nehezen talál. Ha pedig talál, az a veszély fenyegeti, hogy őt az orvhalászok „találják meg”. De még ha talál is ivóhelyet, meg a halorzókat is sikerül kicseleznie, az elszórt ikrából kevés lárva kel ki, azokból még kevesebb alakul hallá, majd kezd önálló életet. És még ennél is kevesebb nő nagyra.

Amikor azonban – nem mesterségesen, hanem – ellenőrzött körülmények között veszik kezelésbe az ivartermékeket, hajtják végre a megtermékenyítést, majd napi 24 órán át figyelik, hogyan alakul a fejlődésük, közben ellenőrzik a víz minőségét, hőmérsékletét, áramlását, akkor egy ekkora halnak több ezer utódja éri el őszig a tíz-egynéhány centiméteres testhosszt, és kerül akkor majd a Drinába. A képen látható dunai galóccal az idén tavasszal ezt már harmadszor végezték el. Az első két nemzedék ezrei már a Drina apróhalállományát vámolják.

Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Május 30.

Zsanett, Janka, Johanna, Dezső, Félix, Vazul, Nándor és Ferdinánd napja.

Zsanett: Héber, latin, francia eredetű név, a Johanna változata, ami a János férfinév női párja. Jelentése: Jahve megkegyelmezett, Isten kegyelme, Isten kegyelmes.

Ferdinánd: Germán eredetű név. Jelentése: béke, merész.

1431. V. 30. (582 éve)

Rouenban eretnokség és bűbájosság vádjával máglyán megégették Jeanne d'Arcot, az orléans-i szűzet. Jeanne d'Arc – látomásától vezetve – döntő fordulatot hozott a százéves háborúban Franciaország javára. A lotharingiai parasztlány VII. Károly királyi serege élén felszabadította az angol megszállás alól Orléans-t, majd Rheimsbe kísért Károlyt, ahol királlyá koronáztatta. Jeanne d'Arc 1430-ban a burgundi herceg fogságába esett, aki átadta őt a szövetséges angoloknak. Egyházi per alapján égették meg. 1456-tól – rehabilitálása óta – francia nemzeti hősként tisztelik.

1594. V. 30. (419 éve)

Az Esztergom ostrománál szerzett seibe belehalt Balassi Bálint, a magyar reneszánsz költészet kiemelkedő alakja. Líráját a szerelem, a vítéti élet, Isten és ember viszonya ihlette. Szerelmes verseit a Júlia- és Coelia-ciklus tartalmazza. Mint végvári katona a latinon, németen és lengyelen kívül, ismerte a török irodalmat is. Itália költő nyomán színpadi mű írásával is megpróbálkozott.

Május 31.

Petronella, Angéla, Tilda, Matild és Mária napja.

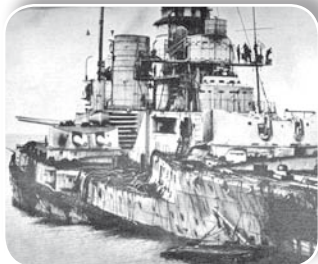
Angéla: Görög, latin eredetű név. Jelentése: angyal, követ, hírnök.

Matild: Germán eredetű név. Elemeinek jelentése: hatalom + harc.

1986. V. 31. (27 éve)

Dohánymentes világnap. Az ENSZ Egészségügyi Világszervezete (WHO) 1986-tól május 31-ét DOHÁNYMENTES VILÁGNAPPÁ nyilvánította, bízva abban, hogy a dohányzással kapcsolatos halál megelőzhető. Minden nyolcadik percben meghal valahol valaki a világban a dohány ártalmait miatt. Ezt megelőzendő a WHO különböző programokat, kampányokat, felhívásokat indított, s ennek jegyében tartják minden évben a dohánymentes világnapot is.

1916. V. 31. (97 éve)

Az első világháború legnagyobb tengeri csatájában (Jütlandi csata) több mint 250 hajó ütközött meg. A Jütlandi csata (németül: Skagerrakschlacht; angolul: The Battle of Jutland) a résztvevők által Der Tag/The Day (A nap) néven is ismert. A csatában az angol túlerő ellenére a németek több hajót süllyesztettek el, így taktikai német győzelem született.

Június 1.

Tünde, Konrád, Angéla, Torda, Jusztin, Paulina, Hortenzia, Simeon és Fortunát napja.

Tünde: Vörösmarty Mihály alkotta a tündér szövből Csongor és Tünde című drámai költeményében.

Fortunát: Latin eredetű név. Jelentése: boldog.

1937. VI. 1. (76 éve)

Memphisben megszületett Morgan Freeman amerikai színész (Miss Daisy sofőre, hetedik). Morgan Freeman Amerika egyik legkiválóbb színésze, akit eddig háromszor jelöltek Oscar-díjra. Emlékezetes alakításokat nyújtott mozifilmekben, televízióban és a színpadon egyaránt.

1926. VI. 1. (87 éve)

Los Angelesben megszületett Marilyn Monroe (eredeti nevén: Norma Jeane Baker) amerikai filmszínésznő. Tony Curtis és Jack Lemmon partnereként forgatott a Van, aki forrón szereti című filmben, Yves Montand-nal a Szeresünk-l-ben. New Yorkban színpadon A vágy villamosát játszotta. „Más is akadt, aki gyönyörű szép volt, mint ő, ám benne volt valami más is, amit az emberek megláttak, és amivel azonosultak. Sugárzása volt, sóvárgás és vágy áradt belőle, ettől volt más, mint a többi ember, ebből a sugárzásból akart részesülni mindenki, aki ismerte, gyermeki naivitásából, amely csupa félnétség volt, de csupa elektromos feszültség is.”

Június 2.

Kármén, Anita, Jenő, Ármin, Ábel, Csilla, Irma, Kornél, Péter, Geminián és Eugén napja.

Kármén: Héber, spanyol eredetű név, jelentése Karmel-hegyi, kert. Szűz Mária spanyol megnevezéséből, a Nuestra Señora del Carmen (Karmel-hegyi Miasszonyunk) kifejezésből származik.

Eugén: Görög, német eredetű név. Jelentése: jó születésű, előkelő, nemes nemzetségből való. A név magyar alakváltozata az Ödön, a Jenő névvel mesterségesen azonosították a 19. században.

1904. VI. 2. (109 éve)

Szabadfalun megszületett Johnny Weissmüller (eredeti nevén: Weissmüller Já-

nos) ötszörös olimpiai bajnok amerikai úszó, Tarzan megformálója. Szabadfalu ma Temesvár város része. Ő volt az első olyan ember, aki a 100 méteres távot egy percen belül teljesítette.

1896. VI. 2. (117 éve)

Guglielmo Marconi fizikus szabadalmaztatta a rádiót. 1909-ben ezért Nobel-díjat kapott.

Június 3.

Klotild, Tilda és Cecília napja.

Klotild: Germán eredetű német névből származik. Elemeinek jelentése: dicsőség, híres + harc.

Tilda: A Klotild és a Matild becéző rövidülése.

1899. VI. 3. (114 éve)

Budapestén megszületett Békésy György magyar származású, Nobel-díjas biofizikus, akusztikus. A hallás biofizikai problémáit kutatva rengeteg adatot gyűjtött arról, hogy hogyan és mit válaszolnak a fül csigájában elhelyezkedő érzékelő sejtek a fizikai ingerek hatására. 1946-tól külföldön dolgozott, többek közt Stockholmban, a Harvard Egyetemen és a Hawaii Egyetemen. Kutatómunkáját és eredményeit 1961-ben jutalmazták élet-tani-orvosi Nobel-díjjal, az elismerést „a fül csigájában létrejövő ingerületek fizikai mechanizmusának felfedezéséért” kapta.

1925. VI. 3. (88 éve)

Megszületett Tony Curtis magyar, zsidó származású kétszeres Golden Globe-díjas hollywoodi színészlegenda, aki 130 alkotásban szerepelt, producer, író. 1959-ben Oscar-díjra jelölték. Olyan vígjátékokban láthattuk, mint a Minden lében két kanál című filmsorozatot és a Van, aki forrón szereti. A világszerte Tony Curtisként ismert filmszínész eredetileg Bernard Schwartz néven született New Yorkban, 1925. június 3-án. Családja Mátészalkáról származik, ahonnan New Yorkba emigráltak a szülei, Schwartz Emanuel és Klein Ilona (Helen Schwartz). 2010. szeptember 29-én halt meg Las Vegasban. Nevéhez fűződik a (budapesti) Dohány utcai zsinagóga felújítására szervezett nagyszabású gyűjtőakció.

Június 4.

Bulcsú, Tormás, Fatime, Ferenc és Szvetlána napja.

Tormás: Régi magyar személynév, a torna növénynévből származik.

Ferenc: Francia, latin eredetű név. Az olasz Francesco név latinított Francisus formájából származik. Assisi Szent Ferenc gyermekkori beceneve volt, melyet azért kapott, mert édesanyja francia származású volt. Jelentése: francia.

1920. VI. 4. (93 éve)

Aláírták a trianoni békeszerződést, melynek értelmében Magyarország elvesztette területének kétharmad részét. A Trianonban megkötött szerződés szerint Magyarország lemondott Szlovákiáról, Csehszlovákiáról, Horvátországról, Szlovéniáról, Bácskáról, Szerémségről és a Bánság egy részéről Jugoszlávia, a Bánság másik részéről, Erdélyről és a Partiumról Románia javára, valamint Burgenland Ausztria része lett. A konferencia adatai szerint mintegy 3 millió magyar lakost csatolt el a béke, amely viszont kimondta az ország függetlenségét.

2010. VI. 4. (3 éve)

A nemzeti összetartozás napja. Ezen a napon a magyar Országgyűlés 302 szavattal 55 ellenében, 12 tartózkodás mellett a nemzeti összetartozás napjává nyilvánította a trianoni békediktátum aláírásának napját, június 4-ét.

Június 5.

Fatime, Valéria, Bonifác, Ferdinánd és Reginald napja.

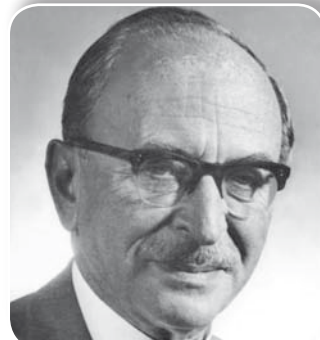
Fatime: Az arab Fatima változata, ami Mohamed legkisebb lányának a neve volt.

Bonifác: A latin Bonifatius névből származik. Jelentése: jó sorsot ígérő.

1972. VI. 5. (41 éve)

Környezetvédelmi világnap. 1972. június 5-én nyílt meg Stockholmban Ember és bioszféra címmel az ENSZ környezetvédelmi világkonferenciája. Az emberi környezettel foglalkozó ENSZ-konferencia ezt a napot határozatában nemzetközi környezetvédelmi nappá nyilvánította.

1900. VI. 5. (113 éve)

Budapestén megszületett Gábor Dénes Nobel-díjas villamosmérnök, a holográfia feltalálója. Az optikai holográfia elméletének kidolgozása után a holográfia szélesebb körű elterjedése akkor következett be, mikor 1962-ben felfedezték a lézert. Ez után ugyanis a lézertechnika és a holográfia egyesítésével lehetővé vált a lézerhologramok készítése. Tudományos munkásságáért, elsősorban a hologram felfedezéséért 1971-ben kapott Nobel-díjat. Nevéhez több mint száz szabadalom fűződik. Hetvenkilenc éves korában, Londonban halt meg.

Madaraink étlapja (2.)

A gerincesekéhez képest sokkal nagyobb élőtömeget kitevő táplálékforrás is van a Földön: az ízelt-lábúaké. Kézenfekvő tehát a madarakhoz hasonlóan repkedő szárnyas rovarokra vadászni. Sok faj rá is talált bennük kedvenc táplálékára. A régebben gyűjtőnéven lágyevőnek nevezett rovarvő énekesmadarak fajai – a fecskék, a légykapók – elsősorban repülő rovarokkal, legyekkel és szúnyogokkal táplálkoznak. De a ragadozók között is vannak rovarvadászok: a kabasólyom vagy a kék vércse szintén előszeretettel vadászik szitakötőkre vagy egyéb repülő rovarokra. Más fajok ritkábban veszik üldözőbe áldozatukat a levegőben, hiszen ez energiaigényes cselekedet, és sokszor vadászpülőgépekéhez mérhető manővertchnikára és hihetetlen gyorsaságra van szükség hozzá, amihez a szárnyak és a farok megfelelő alkalmazkodása elengedhetetlen. Ezért nincsenek biztonságban a földigiliszták és a pókok: az előbbieket a rigófélék, míg az utóbbiakat a rozsdafarkúak, a fakuszok, a sziklafalakon pedig a színpompás hajnalmadár fogyasztja. De a levéltetveknek is megvannak a vámszedői: a cinegék.

A rovaroknak van egy olyan fejlődési szakaszuk, amikor még nem repülnek, így könnyebb megfogni őket, ráadásul a fejlődésben levő, „zsenge húsu” hernyók tele vannak energia- és fehérjedús tápanyaggal. Míg a ragadozó madarak vagy a magevők akár az emberek táplálékkonkurrenszeinek is tekinthetők, addig a lepkefajok lárvái csak néhány egzotikus ország ingyencfogásai között szerepelnek az ember étrendjében. Számos madárfaj kihasználja azt, hogy a fejlődésben levő szervezet koncentráltabban

tartalmazza a tápanyagforrásokat. Erre különösen az örökké éhes fiókák felnevelése során van szükség. A repülés – akár vonulás, akár táplálékszerzés acélja – élsportolókhoz méltó teljesítmény. Így a füzikék, számos poszátafaj vagy a havasi szürkebegy nem csupán a fiókákat eteti kizárólag hernyókkal, hanem ezeknek az öregek étrendjében is fontos szerepük van. Az Európát is magában foglaló nyugat-palearktikus átlatföldrajzi régió madárfajainak csaknem egyharmada, körülbelül kétszázharminc faj lepkelárvakoszon él. Közöttük olyan fajok is vannak, amelyekről nem is gondolnánk ezt. Például a sarki partfutóról kiderült, hogy

Hernyófaló

nem csupán az iszap vagy a homokpadka apró rákjait és férgeit szedegeti össze, hanem lepkehernyókra is ráakadtak gyomortartalmának a vizsgálatakor. A legtisztelreméltóbb talán a kakukk étvágya, mert az olyan riasztó színű, szőrös hernyókat is „nyakon csípi”, amelyekre más madár rá sem néz. Így a gyapjaspillék hernyói sincsenek

Hajnalmadár

biztonságban tőle. Az újvilági fajok közül a lombjárók több fajának étrendjéről a latin és magyar nevük is árulkodik: Vermivora, azaz hernyófaló.

Energiára nem csupán a repülés miatt van szükségük a madaraknak, hanem a „fitneszdiéta” mellett a fiókák táplálásában is nélkülözhetetlenek a lepkelárvák. Sok faj esetében a tojásból kikelő fiókák fejletlenül jönnek a világra, ekképp ki vannak szolgáltatva a fészekrabló ragadozóknak. Ezért nem mindegy, hogy mennyi ideig kell nevelgetni a fiatalokat, mire azok is röpképesé válnak. Ráadásul a már repülni tudókra is rengeteg veszély leselkedik, így jó, ha a fiatalok töredéke megéri a következő évet. Ez arra kényszeríti a madarakat, hogy lehetőségeikhez mérten minél több fiatal neveljenek fel minél gyorsabban. Bizonyos aminosavakat (az úgynevezett esszenciális aminosavakat) az állatok nem képesek maguk előállítani, ezért készen kell felvenniük azokat az állati eredetű táplálékból vagy növényekből. A hernyók még olyan fajok esetében is ideális „bébitápszernek” minősülnek, amelyek egyébként vegyes táplálkozásúak, azaz növényi magokat és kifejlett rovarokat is fogyasztanak, vagy éppenséggel vegetáriánus étrenden élnek.

M. G.

A fecskefarkú lepke hernyója

Szitakötő

A leopárd a pávián egyik fő ellensége. Lopakodva lesből támad, és igyekszik gyorsan elragadni a kiszemelt áldozatot, mielőtt a majomcsapat felállítaná hadrendjét.

Ha a páviánok az afrikai szavanna nyílt térségén találják magukat szembe a vicsorgó leopárral, azonnal menekülésbe kezdenek, ha erre még lehetőségük van. Ellenkező esetben egyfajta visszavonulási alakzatot vesznek fel.

ÁLLATKIRAKAT

A páviánok hadrendben fogadják a támadást

A megtermett kutya nagyságú vezérhímek ijesztően vicсорítják szemfogaikat, miközben úgy helyezkednek el, hogy a ragadozó, valamint a nőtények és a fiatal állatok közé kerüljenek. Egy kifejtett hím pávián izmos, hadonászó karja elől még az olyan ragadozók is meghátrálnak, mint a leopárd.

Ha a páviánok veszélyes területen haladnak keresztül, rendszerint alakzatban mozognak, amelynek a közepén a nőtények és a fiatalok vannak, míg a legerősebb hímek körülveszik őket. A rangsorban alacsonyabban álló hímek haladnak elől, és ők a sereghajtók is.

Az egyiptomi ugróegér

Mi ez? Olyan furcsán néz ki. Úgy néz ki, mint egy elefánt, egy egér és egy kenguru együtt. A fülei nagyok, mint egy elefánté. A mérete akár egy egéré. A lábai, farka és ugróképessége egy kengurué. Több mint huszonöt fajta ugróegér létezik, ebből huszonkettő Ázsiában él.

Az egyiptomi egérnek nagyon hosszú hátulsó lábai vannak, a mellső lábai pedig nagyon rövidek. Mindig egyenesen járnak vagy szökdelnek. Sokkal gyorsabban tudnak mozogni, mint egy ember. Akár hat láb magasra is felugorhatnak. A farkuk jellemzően hosszabb, mint a testük, és arra szolgál, hogy stabilan álljanak.

Az ugróegér fajtái az alkalmazkodás mestereivé váltak. Képesek a sivatag szélsőséges hőmérsékletéhez alkalmazkodni, a nagyon forró napokhoz és a nagyon hűvös évszakokhoz egyaránt. Azok az ugróegerek, akik olyan régióban élnek, ahol nagyon hideg telek vannak, hibernálnak. A sivatag legforróbb részén teljesen elkábulnak, és egyáltalán nem jönnek ki a lyukból.

Az összes sivatagi ragadozó az ugróegér természetes ellenségei közé tartozik. Cikk-cakokban ugrálnak, hogy megszabaduljanak a baglyoktól, kígyóktól, rókáktól és a többi ragadozótól. Az ugróegérnek legtöbbször sikerül megmenekülnie. Élettartama hat év körül van, kétszer hosszabb, mint a patkányoké.

Az ugróegerek lyukakban élnek. Különösen jól tudnak ásni. Leggyakrabban csak egy ugróegér birtokol egy lyukat. A sivatagi hőségben betömik a lyuk nyílásait, hogy ezáltal tartsák kint a meleget. Télen azért tömnek be a nyílásokat, hogy ne menjen be a hideg, és téli lyukakat ásnak három méter mélyen a meleg elérése végett.

Az ugróegerek nem isznak vizet. A szükséges nedvességet azokból a növényekből és magvakból nyerik, amelyeket elfogyasztanak.

Ez a rágcsláló a legtöbbször magányosan él. A fiatalok nagyon hamar elhagyják a szülőket, saját lyukat ásnak maguknak, és nagy távolságokat tesznek meg élelem és új szállás után kutatva.

Hangjelek a víz alól

A bálnák sokféle módon kommunikálnak egymással, a hosszúszárnnyú bálna harmonikus énekétől egészen az ámbráscet magas hangú csettegetéséig.

A hosszúszárnnyú bálnák dalai a kutatók szerint állandóan változnak: egyes részeik módosulnak, de új motívumok is kerülnek bele. Mi a célja ezeknek a szép vallomásoknak? Az egyik elmélet szerint a dalok a vetélytársakat tartják távol egymástól, így a hímeknek elegendő „tér” áll rendelkezésre az udvarláshoz. Egy másik elképzelés szerint a hímek ilyenkor mutatják meg, milyen hosszúan tudják visszatartani lélegzetüket, és ezzel „férfiasságukat” szeretnék fitogtatni.

Rejtély, hogyan képesek a hosszúszárnnyú bálnák egyáltalán hangokat kibocsátani. A víz felszínén csak akkor tűnnek fel a buborékok, ha a bálna dűhbe gurul, „énekülés” közben viszont nem láthatók. Hangképzéskor a hosszúszárnnyú bálna a levegőt olyan „szerveken” fújja keresztül, amelyek a levegőáram hatására rezgésbe jönnek, de a folyamat során levegő nem kerül a vízbe. Lehetséges, hogy a levegő a hangképzés közben a bálna fejében elhelyezkedő csöves üregek bonyolult rendszerében ide-oda áramlik, vagyis a fej hatalmas hangerősítőként működik.

Szinte hihetetlen, milyen ügyesen használják fel a hosszúszárnnyú bálnák és más cetfélék a víz kedvező akusztikai tulajdonságait (például azt, hogy a vízben a hang körülbelül négyszer olyan gyorsan terjed, mint a levegőben). Nagyon gyakran kiszökellnek a vízből, egész testükkel a levegőbe emelkedve, majd visszacsapódnak a tengerbe. A hosszúszárnnyú bálnáknál a zoológusok azt is megfigyelték, hogy farkukkal gyakran a víz felületére csapnak, hogy felhívják magukra a fajtársaik figyelmét.

RÜGYFAKADÁS

A tavasz

*Itt a tavasz!
Jaj, de vártam!
Nagyon ravasz,
de megtaláltam.*

*Jön a játszás,
a sok móka,
fáramászás,
a bújócska.*

*Megjöttek a gólyák,
röpdösnek a fecskék,
vidámak a csókák,
szitakötők, lepkek.*

*Mindenki boldog,
ez hiányzott nekünk,
a legeslegjobb dolog,
vidámak lehetünk.*

**Nagy Mariann, 5. osztály,
Moša Pijade iskola, Pacsér**

Más bőrében lenni

Sokszor nem vagyunk megelégedve azzal, ami most van, inkább lennénk valaki más, akit jobban szeretnek, és mindenki rajong érte.

Már több alkalommal megtörtént velem, hogy csak egy öt percre is elbóbiskoltam, de a fejemben olyan dolgok zajlottak, amiket a valóságban nem is tudnék elhinni és elképzelni.

Egy óriási képet látok magam előtt, teli vidám dolgokkal, minden olyan tökéletes, és valahogy nem is tudnék benne hibát lelni. Énekesnő vagyok, akit mindenkit imád, autogramot kérnek tőlem, és amikor meglátnak a rajongóim, szinte ámulatba esnek. Az én poszteremet rakják fel a szobájuk ajtajára, és egyszerűen úgy örülnek neki, mintha csak egy csoda lenne.

Te ennek csak örülsz, és próbálsz nyugodt lenni, de egyszerűen nem megy, mert majd elájulsz örömdobban. Nem tudnál magadnak jobb életet és sikert elképzelni, de akkor jön a képbe a fura érzés, hogy mennyire hiányzik a régi életed. Sajnálod, hogy nincsenek itt a barátaid, ekkor szomorú leszel, de semmi baj, őket is elképezeled: szuper bulikat tartotok együtt, jól elbeszélgettek egymással, elmentek pár új ruhát venni. Másnap meg, amikor felkelsz, készülődés az új koncertre, ott vannak már a sminkesek, a tévések, ráadásul a barátaid is. Mindenki drukkol neked, észreveszik, hogy készen vagy már. Tökéletesen nézel ki, és már csak annyi maradt hátra, hogy kimenj a színpadra. A koncert sikeres, mindenki boldog.

Akkor az történik, hogy anyu egy kicsit megjárod, odamegy hozzád, és azt kérdezi tőled, hogy itt vagy-e, és akkor rájössz, hogy mindez csak képzelet volt, és szomorú leszel.

Karácsonyi Anita, 6. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Ilyen családról álmodom

En a családtervezést huszonöt-harmincéves koromra vettem tervbe.

Szeretném, ha a feleségem hűséges, kedves, gyönyörű lenne, aki jól bánni majd a gyerekekkel, mert én szeretnék majd két szép kisgyereket. Az egyik fiú, a másik lány. A fiúnak Ádám lesz a neve, a lánynak pedig Katalin. A fiúból szerintem mindenki tudja, hogy mit nevelnék. Hát biztos, hogy focista lenne a kisöreg! Csantavéren, sőt az egész országban ő lenne a legjobb. De ha nem, az sem lenne baj, csak azt szeretném, hogy büszke legyen rá, és ne csak én, hanem mások is. A lányra visszatérve, hát igazából ezen még nem is nagyon gondolkodtam, nem nagyon értek a nők nyelvén. A lányról majd az anyja fogja eldönteni, hogy mi legyen, vagy ezt majd ők megbeszélik. Szerintem nem jó, ha az apa beleszól a nők ügyeibe, mert abból házibuli lesz.

En ilyen családot szeretnék.

Sinkovits Dávid, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Hazavittem a diákkönyvecskét

December 28-án kaptuk meg a diákkönyvecskét. Benne voltak a félévi osztályzatok.

Örültem is, meg nem is. Elgondolkodva indultam haza, lassan, csendesen. Battyogtam. Útközben találkoztam a mamával. Vele mentem tovább. Az úton nagyokat sóhajtottam. Mikor a házukhoz értünk, a nagyi kizárta a kaput, én pedig beszaladtam. Mire a mama beért, addig én kiraktam a bizonyítványomat az asztalra. Nagyon izgultam, hogy mit fog szólni. Lassan közeledett a bizonyítványomhoz. Ettől még izgatottabb lettem. Megnézte. Mosolygott. Egy kicsit később megjött apa. Levette a kabátját, és így szólt:

– Hol van a diákkönyvecske?

Odavittem neki. Büszke és boldog volt. Megdicsért. Később felugrottam a biciklire, és elvittem megmutatni a másik nagymamáéknak. Megörültek a jó eredménynek. Gyorsan leszállt az este, de anya még sehol. Lefeküdtem az ágyba, és fél szemmel fürkésztem a könyvecskét. Tíz óra felé anya hazaért a munkából, és megnézte a jegyeimet. Megdicsért, és láttam, hogy nagyon büszke rám.

Olyan boldog voltam, mint még soha. Megígértem magamnak, hogy továbbra is igyekszem jó jegyeket szerezni.

Talpai Előd, 6. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Ilyen vagyok én

En is csak egy gyerek vagyok a sok közül, mégis egyedí.

Kicsivel alacsonyabb vagyok az átlagnál. A hajam és a szemem színe barna. Szeretek sportolni, így fürge és erős lábam van. Szeretem a csapatmunkát, türelmes, barátságos és kitartó vagyok. Az iskolában legtöbbször ötöst kapok, mivel szorgalmasan tanulok. A testvéremmel és a barátaimmal játék közben sokat szoktam nevetni. Amikor rossz napom van, mérgeződni is szoktam, de igyekszem, hogy ne bántsak meg másokat. Szeretem, ha együtt vagyok a családommal és a barátokkal, ilyenkor mindig vidám vagyok.

Szeretek gyerek lenni és sokat játszani. Remélem, hogy minden jó tulajdonságom megmarad, ha majd felnövök.

Paoli Dávid, 3. osztály, Kizúr István iskola, Szabadka

Családi kör

A nagyszüleimnél eltöltött egy hét után már alig vártam, hogy hazajerjek.

Miután befordultam az utcánkba, már messziről ragyogott a vajsárga házunk. A házunk előtti két nyírfá, mintha örömeiben bólogatott volna. Alig vártam, hogy végre kinyithassam a barna nagykaput, amit az apukám és a nagytatám készített. Becsengtettem. Apukám nyitott ajtót. A nyakába ugrottam. Abban a pillanatban már a Dézi kutys is rajtam lógott. A következő pillanatban a nagy udvar tárult elé, ahol a virágok megnőttek, a fű is zölddebb lett.

– Szia, Dávid! – kiabálta a kistestvérem.

Egymás nyakába ugrottunk, és a kistestvérem körbe táncolt engem. Közben az anyukám is magához szorított örömeiben.

– Tudod-e, mit készítettem neked? – kérdezte tőlem.

– Plazmatortát! – válaszoltam csillogó szememmel.

A következő pillanatban már mind a négyen a nagy fehér asztal körül ültünk, és majsoltuk a finom tortát.

– Hát ez igazán jólesett! – mondtam anyukámnak.

Kimentünk az udvarra egy jót kosárlabdázni. Még az anyukámnak is sikerült egy-két kosarat dobni. Az udvar hátsó részében a Berci papagáj nagy rikácsolásba kezdett, mintha beszámoló tartott volna a heti eseményekről. Ezt követően felmáztam a papagájház mellett lévő faházamba, ahonnan a zöldellésnek induló természetet szemléltem. Összeszedtük az udvarban lévő gallyakat, s tábor tüzet gyújtottunk. A szüleim és a kistestvérem leültek köré.

En is csatlakoztam a családi körhöz, és elmeséltem az eseményben dús hetemet.

Szűcs Kószó Dávid, 5. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Kabalám

*Mi a kabalám?
Hát a macikám!
Ajándék volt ő,
Testvéremtől kaptam.
Amikor megláttam,
Rögtön tudtam,
Barátra találtam.
Nem alszom vele,
De nem megyek sehova nélküle.
Biztonságot ad nekem.
Örülök és boldog vagyok,
Ha ott van velem.
Nem ismert,
Nem kerestem,
A kabalám mégis
Mézi lett.*

**Ozsvár Bianka, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

A mi otthonunk

A mi otthonunk a Kisvasút és a Márton Mátyás utca sarkán található. Amikor már az utcánk közelében járok, felismerem a kutyák ugatását. Erre a macskánk is figyel, és már tudja, hogy én jövök, ezért elkezd elém futni, még a nagy hóban is. A mi házunk emeletes, és három oldalról kert veszi körül. A sziklakert addig díszítette az udvarunkat, míg a kutyánk, Prézli ki nem szedegette a színes virágokat. A medencét apu minden nyáron a garázs melletti füves részen állítja fel. Ilyenkor a szomszéd lányokkal és a barátnőimmel önfeláldozóan lubickolunk a hűsítő vízben. Télen egész más a helyzet. Olyankor a házunk melegét élvezem. Az én szobám az emeleten található. Az íróasztalom a tetőablak alatt van. Amikor tanulok, gyakran kipillantok az ablakon, és gyönyörködöm a fényes csillagokban. Világosban viszont a szomszéd ház tetőgerendái alól egy kis bagolyfióka derít fel. Mégis a konyha a legjobb része az épületnek. Amikor a szüleim építkeztek, anya kívánsága az volt, hogy tágas konyha legyen, mert a család ott van együtt legtöbbször. Az esti étkezések után meséljük el a napi élményeinket. Nyáron gyakran fogyasztjuk el itt a vacsoránkat, Prézli öröme, mert ilyenkor finom falatokkal kényeztetjük. Nemcsak kutyánk és cicánk van, hanem színes halaink is, akik az emeleti előszobában, az akváriumban úszkálnak. Nagyon jól mutat az akvárium a virágállvány mellett.

Így élünk mi a Kisvasút utcai kertés házban. És nagyon örülök, hogy itt lehetek a szüleimmel és a testvéremmel.

Bálint Fanni, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarokizsa

Színes vers

*Kedvenc színem a piros,
mert róla sok szép jut eszembe:
az illatos rózsa,
a levelén járkáló katicabogár,
a mézédés nyári alma,
a boldogságtól dobogó szív,
a lángoló tűz, mely jó meleget ad.
A bódító szamóca,
a piros pántlika a kis bárány nyakán,
a ropogós cseresznye,
amely csak egy karnyújtásnyira van tőlem a fán,
kedvenc madaramnak, a gólyának a csőre színe.
Pirosnak képelem a szeretetet.*

**Könyves Fanni, 5. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

RÜGYFAKADÁS

Pudingot főztem

Anyukámmal kimentünk a konyhába, hogy pudingot főzzünk.
– Életemben először csinállok pudingot – mondtam.
– Tudom, úgylát majd segítek – biztatott anya.
– Kösz.
– Először is vegyél elő egy egyliteres edényt és friss tejet.
– Ez megfelel?
– Nem, ez az edény nagy, a tej pedig régi. Várj, mindjárt veszek elő egy megfelelőt.
– Oké, kösz.
– Ebbe önts a tejből fél litert!
– Így jó?
– Igen.
Anya elővett egy másik lábast, majd így szólt:
– Ebbe öntsd bele a maradék tejet, és tedd a tűzhelyre, hogy felforrjon!
A másik edénybe tegy négy kanál cukrot, és keverd bele a pudingport.
Megcsináltam, amit mondott.
– Nézd meg a tejet! Ha forr, vedd le a tűzhelyről!
– Még csak most kezdett el forni.
– Ha levetted, kevergetve öntsd bele a pudingos tejet.
Teljesítettem a feladatot.
– Tedd vissza az edényt a tűzhelyre, és keverd tovább.
– Meddig?
– Amíg azt nem látod, hogy sűrűsödik.
– Rendben, már le is vettem – hangzottak el pár perccel később a szavak.
Eljött a döntő pillanat. Megkóstoltam.
– Hmmm. Ez finom!
– Megkóstolhatom? – kérdezte anya.
– Persze.
– Tényleg nagyon finom.
Ha a puding rosszul sikerült volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Gyorgyevecs Gabriella, 4. osztály, November 11. iskola, Zenta

Egy nagy seb

Van nekem egy aranyos kisöcsém, aki szeret csintalankodni, de azért szeretem. Most múlt négyéves.

Szeretek vele játszani, persze, ha nem unalmas a játék. Néha a bátyámmal ellenem szövetkeznek. Ilyenkor dobálnak labdával vagy bármit kitárolnak, csak hogy bosszantsanak. Olyankor is egy csapatban vannak, ha a bátyámmal vitatkozom valamin, és az öcsém a pártján áll.

Most, hogy a bátyám másik városban jár középiskolába, jobban összeszokik velem az öcskös. Bár én sem vagyok olyan sokat otthon, de most többnyire engem pártol, nem a bátyámat.

Egy délután viccből vízzel csináltam az öcsémnek frizurát. A bátyámnak nem tetszik, hogy ilyenre tanítom. Éppen sakkra kellett mennie. Kilépett az ajtón. Az öcsém rögtön rohant a csaphoz, hogy megint belőjem a haját. Megbotlott a mosdó előtti szőnyegben, és beverte a fejcskáját a mosdó alatti csőbe. Hirtelen elkezdett visítva sírni. Nem tudtam elképzelni, mi történhetett. Ekkor megpillantottam a homloka jobb felső részén húzódo sebet. A vágástól szétnyílt a bőr, és mély seb keletkezett. Ömlött belőle a vér. A szívem összeszorult, és reszkettem. Apukám beszaladt, és valamit odanyomott a sebhez. Csöpögött a vér, az öcsém a rémülettől és a sírástól reszketett, nézte a kezét, és látta, ahogy csöpög rá a vér, ettől még jobban megijedt. Apukám felhívta anyukámat, mert ő a kórházban dolgozik, és még nem jött haza. Autóval elmentünk a kórházba. Szerencsére csak három utcányira lakunk tőle. Az úton pityeregtem, mert nagyon félttem, hogy az öcsémnek valami nagyon komoly baja lett.

Bevittek a kórházba, én meg gyalog elindultam haza. Nem tudtam türtőztetni magam, sírtam az utcán végig. Az egyik öreg néni, akit ismerek, észrevette, hogy sírok. Próbált vigasztalni. Behívott. A férje is vigasztalt, és elmesélte az ő gyerekkori baleseteit. Egy kicsit megnyugodtam, de időnként ismét rám tört a sírás. Kaptam tőlük két csokit és szörpöt.

Mikor hazarétem, már otthon találtam őket. A kicsinek két öltéssel bevarrták a sebet. Már teljesen nyugodt volt. Elmesélte, hogy amikor varrták, az neki nagyon fájt. Átnyújtottam neki a csokit, és hálát adtam az istennek, hogy komolyabb baja nem történt. A heg még most is látszik, és látszani fog életem végéig.

Fekete Mária, 7. osztály, Fejős Klára iskola, Nagyikinda

RÜGYFAKADÁS

Négy nap (Napló)

2013. III. 6.

Kedves naplóm!

Nagyon izgatott vagyok. Ma ad anyu életet a kisöcsémnek. Ugyanakkor félek is, mert féltem anyut. Csak baj ne történjen! Alig vártam ezt a napot, amikor már nem mondhatom magamról, hogy egyke vagyok. Én voltam az osztályban az egyedüli, akinek nincs testvére. Az a fránya gólya! Szépen elkerült bennünket! Tizennégy évet kellett várnom rá.

No, sebj! Ami késik, az nem múlik! El sem hiszem, hogy személyesen is megismerhetem a kis pocaklakót. Nevelőapum elkíséri anyut a kórházba. Ő viszi anyu nehéz táskáját, és ő is értesít bennünket a fejleményekről. Nekem pedig az iskolában a helyem. Még a végén elkésem! Szorítok neked, anyu!

2013. III. 7.

Kedves naplóm!

Boldogság! Igen! Megszületett a kisöcsi. Makkegészséges, és a Márk nevet kapta. Egy kis meglepetéssel készültem. Vettem nyolc kék színű lufit. Felfújtam őket, és filctollal ráírtam a családtagok nevét. Sorjában: anyu, Ati, nagytati, mamí, dédi, Bogyó (a kutya), én. Az utolsó lufit óriásira fújtam, s azt írtam rá, hogy Márk. Még szívet is rajzoltam mellé. Elérkezett az idő, hogy meglátogassuk anyut és Márkot. Az utcán a nagytati feliratú lufi szédurrant. Mondhatom, jól megijedtünk. Főleg a nagytati. Azt mondta, hogy nemsokára neki is pelenkára lesz szüksége, mint Márknak. A váróteremben tizenöt percet vártunk. Először anyut tolták ki az ágyon. Fáradt és sápadt volt, de határtalanul boldog. Aztán babaágyon külön kitolták Márkot. Furcsának tűnt. A feje vörös volt, a keze lila. El is sírta magát.

2013. III. 8.

Kedves naplóm!

Millió gondolat jár a fejemben. Nem tudok aludni. Azon gondolkodom, hogy milyen boldoggá tette az egész családot az új jövevény. Remélem, Bogyó, a kutyám szépen reagál majd a babára, és nem lesz féltékeny. Úgy megsajnáltam dédnagymamám, amikor elsírta magát Márk születésén... Nekem is könnybe lábadt a szemem, beismerem...

2013. III. 9.

Kedves naplóm!

Ma jönnek haza a kórházból. Már nagyon várom! Újra olyan izgatott vagyok, mint amikor bementek. Nem férem a bőrömben, és újra kitakarítottam a lakást. Bogyó biztos azt hitte, hogy megőrültem. Annyi mindent szeretnék megmutatni Márknak, és megtanítani sok dologra. Ágyon fogom puszilni és dajkálni, amíg el nem alszik. Ezt fogom suttozni a fülébe: Megszületett Márk, és szebb lett a világ!

Cvejity Dianna, 7. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Husztai Henrietta csantavéri tanuló rajza

Kedves Pajtások!

Az otthon és család jelentésmezőjébe tartozó fogalmakat járják körül a mai írások. A szeretet, összetartozás, féltés, megértés, öröm, segítőkészség megnyilatkozásai jól érzik magukat a leírásban (A mi otthonunk), elbeszélő fogalmazásban (Családi kör; Egy nagy seb; Hazavittem a diákkönyvecskét; Pudingot főztem), naplóban (Négy nap) egyaránt. Még a jövőt néző Sinkovits Dávid családképe is jó érzést vált ki az olvasóból. S mivel így a képzelet is beleszólt a mai válogatásba, meg kell említenem az e heti postával érkezett kisoroszi fogalmazásokat, mert ötödiktől a nyolcadik osztályig mind a 12 írás a képzelet eredménye. Az ötödikesek a Szelördög című népmesét variálták újabbnál újabb meselemmel, motívummal. A hatodik, hetedik és nyolcadik osztályosok pedig más személyek helyébe képzelve magukat fogalmaztak meg élethelyzeteket. Közülük legérdekesebb a két végletet bemutató írás: Berta Márta Csavargó életem és Karácsonyi Anita Más bőrben lenni című írása, melyben Anita hamisan csillogó világba tévedt, és a rajongott énekesnő szerepébe képzelte magát. Ez utóbb került a mai válogatásba. A héten érkezett írásokat a következőknek köszönöm:

Feketics: Rajzot küldött: Domány Dianna, Losonci Imre, Végső Barbara;

Kisorosz: Barna Klaudia, Berta Márta, Cirok Ádám, Karácsonyi Anita, Lackó Márta, Martonosi Alen, Martonosi Anita, Molnár Rita, Ökrös Kálmán, Popov Milán, Pozsár Nikolett és Szorcsik Andrea;

Nagykikinda: Fekete Mária;

Pacsér: Faggyas Ábel, Kovács Réka, Nagy Mariann, Szemesi Laura (2 írás);

Szabadka, Ivan Goran Kovačić iskola: Acsai Vanessza (2 írás), Cvejity Dianna, Faragó Anita, Mészáros Ramóna, Novák Rita, Sótányi Sára (2 írás), Szebenyi Zsuzsanna, Szűcs Kószó Dávid (2 írás), Vékony Árpád és Vékony Endre;

Zenta, Thurzó Lajos iskola: Elek Ádám, Lakatos Anett; **November 11. iskola:** Gyorgyevics Gabriella.

A fentiekhez hasonló írásokra várva erőt és kitartást kívánok a tanév végi hajrához.

Tomán Mária

Színes vers

A nap színe a sárga,
az egész világot bevilágítja.

Az ég meg persze kék,
ilyen színnel csodaszép.

A fű, az nem más, mint zöld,
vele van tele az egész föld.

A fák törzse barna,
azon nő sok-sok alma.

Az alma pedig piros,
finom és nagyon csinos.

De ha télen leesik a hó,
nem lesz semmi látnivaló.

Csupa fehér minden,
mert más ilyenkor nincsen.

Ilyen az én tarka világom,
hogy másmilyen legyen, nem kívánom!

Smit Erik, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Gwyneth Paltrow

A színésznő nem engedi elfeledtetni a nevét. Szinte évről évre felbukkan egy-egy filmben, leginkább kisebb költségvetésű produkcióban, újonnan viszont egy tipikusan akciós hollywoodi látványfilmben láthatjuk. A Vasember harmadik részében játszik, ismét Robert Downey Junior oldalán. Képzelt interjúnk Gwyneth Paltrow-val készült.

– Sehogy sem apad a Vasember iránti rajongás. Hogyan érzed magadat ebben a produkcióban?

– Őszintén szólva először nem értettem, hogy miért gondoltak rám a szerepet illetően. Sokáig hezitáltam is, nem akartam elfogadni. Végül Robert Downey Junior győzött meg. Azt mondta, ne visszakozzak ennyire, higgyem el neki, hogy jó lesz, és nagy bulit csapunk. Azt is megkérdezte, hogy miért nem szeretnék egy olyan filmben játszani, amit tényleg nagyon sokan megnéznek. Belegondoltam, és igazat adtam neki, a filmkészítésnek valóban nem a saját igények kielégítéséről kell szólnia. Végül elvállaltam, és íme, már a harmadik résznél tartunk.

– Ezek szerint nem bántad meg?

– Dehogy. Az bántott volna, ha nem vállalom el. Minden úgy alakult, ahogyan Robert mondta. Teljesen igaza volt, és nagyon jól kijövünk. Vele még a sajtótájékoztatók is viccesen alakulnak.

– Mindig is színész szerettél volna lenni?

– Ez valamennyire adott volt, hiszen anyám is színésznő, apám pedig rendező és producer. Anyám is játszott filmekben, de szerette a színházat is. Nagyon sok nyarat töltöttem az-za, hogy a játékát figyeltem. Amikor nagyobb lettem, kis ideig antropológiát tanultam, de végül a művészettörténetnél kötöttem ki.

– Mely filmekben játszottál korábban?

– A kilencvenes évektől kezdve minden évben készítettem filmet, de 2008-tól csak a Vasemberrel foglalkozok. A filmrajongók talán a kilencvenes évek közepén készült Hetedikben figyeltek fel rám. Ebben a krimithrillerben Brad Pitt és Morgan Freeman oldalán szerepelek. Brad Pitttel egy olyan párt alakítunk, akik még a középiskolában szerettek egymásba, a valós életben azonban kilenc évvel vagyok fiatalabb Bradtől. Ennek ellenére mindenki azt mondta, hogy jól összeillünk a filmben. Nem is tudom, hogy ezt bóknak vegyem-e. A viccet félretéve, 1998-ban újabb fontos filmes állo-

máshoz érkeztem. Ekkor szerepeltem a Szermes Shakespeare című zenés vígjátékban, amellyel elismerésre tettem szert és díjakat nyertem. Ezzel a filmmel közelebb kerültem a második nagy szenvedélyemhez, a zenéhez.

– Mit hoztak számodra a kétezres évek?

– Szerepeltem a Tehetséges Mr. Ripleyben Matt Damonnal, és Sylvia Plath tragikus sorsú költőnőt megformáltam. Mégis főleg romantikus filmekben és vígjátékokban láthattak a nézők, például a Szívörvényben, A nagyon nagy ő-ben, az Austin Powersban, a Sky kapitányban vagy A szerelem és egyéb katasztrófákban. Ezek után jött a Vasember, és ez a láz még mindig tart. Kétezerben kezdtem el zenével is foglalkozni, majd egyre többet énekeltem.

– Milyen számokat adtál elő?

– Főleg filmzenéket, például a 2000-es Tuti duók egyik számát, amelyik legnagyobb

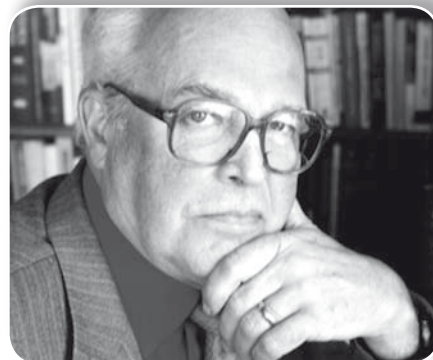
meglepetésemre a zenei toplisták élére ugrott Ausztráliában. Azután elénekeltém Kim Carnes klasszikusát a Bette Davis Eyest, amivel harmadik lettem. Hat évvel később A hírhedt című filmnek ismét én énekelhettem a betétdalát. Abban az évben még egy nagy zenei élmény várt rám. Nagy Jay-Z-rajongó vagyok, a rapper pedig elhívott, hogy énekeljek vele a koncertjén. Ha pedig ez nem lenne elég, háttérénekesként egyik albumán is közreműködök.

– A zene a magánéletedben is jelen van...

– De még mennyire, hiszen a férjem, Chris Martin a Coldplay tagja, és 2003-ban házasodtunk össze. Azóta két gyerekünk van, Apple, a lányom, és a fiam, Moses. Sokszor nekem szegeztek a kérdést, hogy mit jelentenek ezek a nevek. Nos, Apple egy Oprah-idézetből kapta a nevét, a Moses pedig egy dal címe, amelyet a férjem az esküvőnk előtti napon írt.

L. M.

Bartók nem menekül!

Balázs Lajos

Számomra – s ez szubjektív olvasati szempont – Balázs Lajos *Rituidis szimbólumok* című könyvének legizgalmasabb tanulmánya a *Bartók nem menekül!*, amelyben a szerző a *Cantata profana* alapjául szolgáló *Szarvassá vált fiúk* című román kolindát értelmezi. Hatályon kívül helyezi azt a *Cantata profana*-val kapcsolatos elterjedt nézetet, miszerint „a *Cantata profana* nem más, mint Bartók Béla menekülése az erőszak és az emberiség megcsúfolásának világából az ősi primitív világba, az őserengetegbe, a szabad életbe, a tiszta forrásokhoz”.

„A szarvasokká vált fiúk az erdő sűrűjében, sajnos nem ízeltek meg a tiszta szabadságot, és nem azért váltak szarvasokká, hogy ne kelljen többé visszatérniük a beszenyezett, undorító emberi világba” – mondja Balázs, s a történetet elbeszélő képi nyelv szimbólumainak feloldása, a mögöttük rejlő őstudás feltárása révén meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy a kilenc fiú nem hős, hanem áldozat, akiknek bukása mögött nem áll semmilyen magaslatos cél: „Lineáris, cinikus, a közösségtől elidegenedett, elrugaskodott viselkedésükkel úgy gondolták/gondolhatták, hogy tettüknek, ellenzett életmódjuknak nincs, és nem lehet sem határa, sem következménye.”

Mit jelent hát a szarvassá változás folyamata? Balázs értelmezésében „visszazüllést” egy korábbi létállapotba, a társadalmi státusz elvesztését, pusztulást, aminek ok-okozati viszonylatában a szülő és a gyermek, a gyermek és a közösség viszonyának megromlása állt. Mi történt? A szarvassá válásnak (egy ősből állapotba való visszatérésnek) pragmatikus, érzelmi, társadalmi okai vannak. Az első az apa szülői kötelességeinek elmulasztását jelenti: „Nem nevelte őket / Semmi mesterségre,

/ Szántásra-vetésre, / Ménesterelésre; / Csordaterelésre; / Hanem csak nevelte / Hegyevölgyet járni, / Szarvasra vadászni.” Vagyis a vizsgált értelmezés szerint az apa a két ősi mesterség (állattenyésztés, földművelés) közül egyikre sem nevelte/oktatta fiait, hanem egy megelőző társadalmi állapot (a gyűjtögető-vadászó életmód) szintjén hagyta őket. A fiúk épp ezért a közösségi fennmaradás pragmatikája értelmében társadalmilag deviáns, szenvedélyük rabjaivá, haszontalanná, saját üldözőitjeikhez (a vadakhoz) hasonlatossá váltak

Balázs idézi azokat az értelmezéseket (pl. Jankovits Marcell) is, amelyek szerint a fiúk azért nem térhetnek már vissza a szülői házba, s nem részesülhetnek az anya kínálta karácsonyi ünnepi étkekből, mert – a balladai elbeszélés idején – már halottak. A szarvassá válás érzelmi kiváltó oka a szülői, mindenekelőtt az anyai átok. Az anya ugyanis felismeri a fiúk viselkedésének társadalmilag anakronisztikus, egzisztenciálisan pusztító mivoltát, s – egyes változatok szerint – megátkozza fiait. A népi hiedelem szerint pedig az anyai legerősebb átok. A szarvassá válás társadalmi kirekesztettséget is jelent: erre utal a ruhától való megfosztottság állapota: „A mi testünk nem tűr / Fonott-szövött inget, / A mi lábunk nem lép tűzhely hamujába / Csak leveles ágra.” A kutató számba veszi a szarvassá változott fiúk történetének analógiás kötődéseit is: elveti pl. a tékozló fiú történetével való lényegi rokon-ságot, lévén arról szó, hogy a két történetben ellentétes mozgások figyelhetők meg: „Mind a két kategória kapcsolatba kerül az állatokkal: a tékozló fiú disznók közé megy, de nem eszik meg a disznók, mint a közmondás tartja, talán azért, mert ennek veszélyét időben felismeri.

A vadászó fiúkat viszont felfalja a szarvas üldözésének szenvedélye, függővé váltak. A rábeszélés sem érzelmileg, sem spirituálisan nem hatott. A tékozló fiú ellenben maga jött rá a családból való kiszakadás megfontolatlanságának vétkére: önkéntesen és mély, ismételt alázattal, megbánással tért vissza atyja házához.” Egészen megrendítő viszont az a hasonlóság, amit Balázs a szarvassá vált fiúk története és a paraszti közösség vénlegényeinek helyzete között vél felfedezni. Az általa „szarvasfiúk”-nak nevezett öregedő nőtlen férfiaknak a falusi-paraszti társadalomból való kirekesztettsége kegyetlennek tűnik ugyan, de a közösség fennmaradásának pragmatikus filozófiájával van összhangban: ők azok, „akik nevét nem viseli gyermek, akik a közösség periferiájára sodródnak, majd a kocsmában, bárókban, korunk sötét erdeiben külön verődve italoznak, nem tartoznak sem a legény, sem a házasemberek társadalmába, alkohol (kábítószer) függővé válnak, akárcsak szarvasfüggővé váltak a csak szarvast üldöző kolindabeli fiúk.” A szarvassá vált fiúk igazi büntetése tulajdonképpen nem a társadalmi státusz megszüntetése van, hanem abban, hogy noha fizikailag állattá váltak, emberi tudattal kell élniük, majd elpusztulniuk.

A szarvassá változott fiúk történetének egy mitikus elemére is rávilágít a szerző: ez a 9-es szám misztikája. „A kolindabeli fiúk is kilencen születtek, már életükben két világban éltek – az otthoni, szülői világban és az erdő világában. Viselkedésük, oktan elkülönülésük mindenki számára terhevé vált, kialakult körülöttük a szellemi-lelki »kritikus tömeg«, ami oda vezetett, hogy apjuk, anyjuk átkot szórt rájuk, addig mind vadásztak, »míg a szent Úr-isten / változtatta őket / Kilenc szarvasokká». Tehát családi, egyházi kiátkozásban részesültek. Társadalmi vétkük csomagja tetőződött azzal, hogy a legkisebb, aki éppen megszólal és szembeszáll az apjukkal, kilencediknek született. Vétkük közösségi, vagyis csoport-vétek, és ha a népi igazságszemléletet vesszük alapul, akkor egynek a vétkéért a többi is bűnhődik. A kolindákban és a *Cantatában* ez történik.” Vagyis a szarvasfiúk kilencen voltak, otthon helyett az erdőben éltek, társadalmi státusz nélkülivé váltak („démonokká”), s mivel közösségi visszanyerésük (az apa és az anya hívása, a karácsonyi pompás asztal rítusa) sikertelen volt, e köztes létben maradtak: „démonokként éltek és démonokként haltak meg”.

Bence Erika

Nagy László

Csodafiú-szarvas

Tavaszi kerekedik,
bimbó tüzesedik,
jázminfával fényes
agancs verekedik,
csodafiú szarvas
nekitüledik,
nekitüledik.

Jázminfa virágát
lerágom hajnalra,
inaimmal ugrok
nyárdelelő napba,
pörköldök, vékonyodok,
maradok magamra,
maradok magamra.

Vadászok meglőnek,
golyó a szügyemben,
Balatonban a sok víz,
mind az én könnyem,
sírva sírok, sírva sírok,
ha sietek lemaradok,
csodafiú-szarvas
hiába vagyok,
hiába vagyok.

Deresen, havasan
eljön a karácsony,
csodafiú-szarvas
fölszál az oltáron,
szép agancsa gyűlvá gyullad:
gyertya tizenhárom,
gyertya tizenhárom.

Bartók Béla

Cantata profana

Volt egy öregapó,
Volt néki, volt néki
Kilenc szép szál fia,
Testéből sarjadtott
Szép szál kilenc fia.
Nem nevelte őket
Semmi mesterségre,
Szántásra-vetésre,
Ménesterelésre,
Csodaterelésre;
Hanem csak nevelte
Hegyet-völgyet járni,
Szarvasra vadászni.

Az erdőket járta, hej-haj!
És vadra vadászott, hej!
Kilenc szép szál fiú.
A vadra vadásztak;
Annyit barangoltak,
És addig vadásztak,
Addig-addig, míg nem
Szép hídra találtak,
Csodaszarvasnyomra.
Addig nyomozgattak,
Utát tévesztettek,
Erdő sűrűjében
Szarvasokká lettek;
Karcú szarvasokká váltak
Erdő sűrűjében.

Hej, de az ő édes apjok
Várással nem győzte,
Fogta a puskáját,
Elindult keresni
Kilenc szép szál fiát.
Reátalált a szép hídra,
Hídnál csodaszarvasnyomra;
Szarvasnyom után elindult,
El is jutott hús forráshoz,
Hús forrásnál szarvasokhoz,
Féltérde ereszkedett,
Hej, egyre rá is célzott.

De a legnagyobb szarvas
– Jaj, a legkedvesebb fiú –
Szóval imígy felfelele:
„Kedves édes apánk,
Ránk te sose célozz!
Mert téged mi tűzünk
A szarvunk hegyére,
És úgy hajigálunk
Téged rétről rétre,
Téged kőről kőre,

Téged hegyről hegyre,
S téged hozzávágunk
Éles kősziklához:
Ízzé-porrá zúzódsz
Kedves édes apánk!

Az ő édes apjok
Hozzájuk így szólott,
És híva hívtá,
És őket hívó szóval hívtá:
„Édes szeretteim,
Kedves gyermekeim,
Gyertek, gyertek haza,
Gyertek vélem haza,
Jó anyátok vár már!
Jöjjetek ti vélem
A jó anyátokhoz,
A ti jó anyátok
Várva vár magához.
A fáklyák már égnek,
Az asztal is készen,
A serlegek töltve,
Az asztalon serleg,
Anyátok kesereg; –
Serleg teli borral,
Jó anyátok gonddal.
A fáklyák már égnek,
Az asztal is készen,
A serlegek töltve...”

A legnagyobb szarvas,
– Legkedvesebb fiú –
Szóval felfelelvén
Hozzá imígy szóla:
„Kedves édes apánk,

Te csak eredj haza
A mi édes jó anyánkhoz!
De mi nem megyünk!
De mi nem megyünk!
Mert a mi szarvunk
Ajtón be nem térhet,
Csak betér az völgyekbe;
A mi karcú testünk
Gúnyában nem járhat,
Csak járhat az lombok közt;
Karcú lábunk nem lép
Tűzhely hamujába,
Csak puha avarba;
A mi szájunk többé
Nem iszik pohárból,
Csak hűvös forrásból.”

Volt egy öregapó,
Volt néki, volt néki
Kilenc szép szál fia,
Nem nevelte őket
Semmi mesterségre,
Csak erdőket járni,
Csak vadat vadászni,
És addig-addig
Vadászgattak, addig:
Szarvassá változtak
Ott a nagy erdőben.
És az ő szarvuk
Ajtón be nem térhet,
Csak betér az völgyekbe;
A karcú testük
Gúnyában nem járhat,
Csak járhat az lombok közt;
A lábuk nem lép
Tűzhely hamujába,
Csak a puha avarba;
A szájuk többé
Nem iszik pohárból,
Csak tiszta forrásból.

Kedves Olvasó Tanulók!

Balázs Lajos *Rituális szimbólumok a székely-magyar jelképkultúra világából* című könyve 2012-ben, a romániai Csíkszeredában látott napvilágot. Leegyszerűsítve azt mondhatnánk, az emberélet sorsfordulóihhoz (átmeneteihez) – születés, házasság, halál – fűződő szokások megjelenített jelképeivel, rituáléival foglalkozik (pl. a lakodalomban megjelenő szimbólumokkal, játékokkal, szokásrenddel). E könyvben olvashatni a *Bartók nem menekül!* című tanulmányt, amely a Szarvassá változott fiúk című román kolinda (ünnepi köszöntő mint rítus) Bartók Béla által történt átköltésével és feldolgozásával, a *Cantata profana*-val foglalkozik. Ezt a tanulmányt mutatom be számotokban – nagyon tanulságos, érdekes, izgalmas. S ugyanitt olvashatjátok magát a *Cantata profanát*, illetve Nagy László *Csodafü-szarvas* című költeményét. Ugyane sorba lenne illeszthető József Attila *Csoda-szarvas* című ismert verse is; ezek képi, illetve motivikus összefüggésben állnak a szarvassá változott fiúk történetével. József Attila versében a szenvedély általi üzőottség, Nagy László versében a metamorfózis változatai jelentik a szövegköziség alapját.

Jó olvasást! Sikeres értelmezést!

B. E.

Dánia nyert, ByAlex tizedik

A múzeumok éjszakájával egyidejűleg zajlott az idei, az 58. Eurovíziós Dalfesztivál. Loreen Euphoriájának tavalyi győzelme után, az idén Svédország adott otthont a megmérettetésnek. Az ország Stockholm és Malmö között hezitált egy ideig, de végül Malmö mellett döntöttek.

Ezúttal kevesebb ország vett részt, többben lemondtak a rossz anyagi körülmények miatt, többek között Bosznia és Hercegovina, valamint Szlovákia. A versenynek így harminckilenc résztvevője volt, akik sorsáról fele-fele arányban döntött a szakmai zsűri és a közönség. A versenyt végül Dánia nyerte meg **Emmelie De Forest** *Only Teardrops*, illetve *Csak könnycseppek* című dalával.

Szerbia kiesett az első elődöntőből

Az első elődöntőben tizenhat ország versenyzett, köztük a volt Jugoszlávia tagállamai is, leszámítva Macedóniát. Innen tízen juthattak tovább a döntőbe. Ami mindenképpen megdöbbentő volt, hogy a továbbjutók között egy volt jugoszláviai tagállam sem volt. A hat kiesett között volt Szerbia, Horvátország, Montenegró és Szlovénia.

Szerbia a *Moje 3* formációt küldte, amely a Prvi glas Srbije tehetségkutató három finalistájából állt össze: **Nevena Božović**, **Sara Jovanović** és a szabadkai **Mirna Radulović** alkották. A három lány a *Ljubav je svuda*, azaz a *Szerelem mindenütt* című számot énekelte. Kiesésük okát sokan taglalták. Habár a dalról megoszlanak a vélemények, a lányok végül is jól teljesítettek. Legtöbb kritika a kinézésüket érte, miszerint három szép fiatal lányról lévén szó, talán nem kellett volna őket fura színek kombinációjú, cafrangos ruhákba öltöztetni, és ríktós színekkel agyonsminkelni.

A többi volt jugoszláviai tagállam képviselőiről még csak annyit, hogy Horvátország

a gyökerekhez nyúlt, népi ihletésű dalt és formációt küldött, Szlovénia már egy egészen mai hangzású számmal próbálkozott, a montenegróiak pedig futurisztikus kalandot mutattak be, és úri partira invitálták a közönséget.

Ebben az elődöntőben mutatkozott be Dánia képviselője is, aki dalával a mélyebb hangvételű holland szerzeménnyel együtt valamelyest kiemelkedett. Ami még érdekesen alakult az első elődöntőben, hogy alig volt férfihang, leszámítva a horvátok férficsapatát és a montenegrói két hiphopfiút, csak három férfi szólóénekes volt (a litvániai, a belgiumi, és az írországi – mindhárman továbbjutottak). Itt jutott tovább Ukrajna is, a 243 centis óriással, Igorral, akik végül harmadikok lettek a döntőben.

ByAlex továbbjutott a második elődöntőben

A második elődöntőben tizenhét ország versenyzett, a volt jugoszláviai tagállamok közül itt már csak Macedónia lépett fel, de ők sem jutottak tovább. A magyarországi **ByAlex** is itt lépett fel a *Kedvesemmel*, és persze **Kővágó Danival** meg **Wéber Helgával**. A dalt némileg ütemesebben adták elő, ByAlex lecserélte a szomorkás fekete sapkáját a (nem túl) vidámabb szürkére, Dani vagányabb séróval jött, Helga pedig bájos volt, mint mindig. Ekkor még senki sem tudta igazán megítélni, hogy a dalnak milyen fogadtatása lesz, hiszen nem egy tipikusan fesztiválhangulatú dalról van szó. ByAlex viszont továbbjutott, mint az később kiderült, nyolcadiknak a tízből. Ebből az elődöntőből jutottak tovább a döntőben másodikként befutó azerbajdzsániai is, akik egy üvegdobozba zárt mozgásszínésszel teremtettek látványos színpadképet, majd másodikok lettek a döntőben. Norvégia képviselője is ekkor lépett fel, továbbjutott, majd a negyedik helyén végzett.

Dánia dala diadalmaskodott

A döntőbe a két elődöntő tíz-tíz dala jutott, a házigazda jogán hozzájuk csatlakozott Svédország, az alapítók jogán pedig Németország, az Egyesült Királyság, Spanyolország, Franciaország és Olaszország. Az Egyesült Királyság a tavalyihoz képest ismét egy legendát, ezúttal **Bonnie Tylert** küldte a versenyre, de az idén sem kapaszkodtak sokkal magasabbra, mint **Engelbert Humperdinck**kel. Persze továbbra sem lehetett még tudni, hogy milyen lesz ByAlex dalának fogadtatása. Most már tudjuk, hogy tizedik lett. Ez mindenképpen kiváló eredmény azok után, hogy Magyarország az utóbbi években eléggé a lista aljára szorult. ByAlexre tehát nem lehet panasz. Szerintem mindenki nagyon kíváncsi, jövőre hogyan zajlik majd a magyarországi dalválasztás.

A végeredmény

Végül tehát Dánia nyert, második Azerbajdzsán, harmadik Ukrajna lett. Norvégia a negyedik, Oroszország az ötödik, a görögök vidám ska dala pedig a hatodik helyen végzett. Olaszország amióta visszatért, nagyon jó helyezéseket ér el, akárcsak most is, hiszen hetedik lett. A vidám máltai doktor vidám csapatának vidám dala nyolcadikként végzett, a komorabb hangulatú, mélyebb hangszínű holland énekesnő zeneszáma a kilencediken, a tízes listát pedig ByAlex zárta. A sorrend ezek után így festett: Moldova, Belgium, Románia, Svédország, Grúzia, Fehéroroszország, Izland, Örményország, Egyesült Királyság, Észtország, Németország, Litvánia, Franciaország, Finnország, Spanyolország és Írország.

L. M.

Szerzői jogok

Ismét a bulvármédia középpontjába került Justin Bieber. Ezúttal azonban nem mániákus Jacko-majmolása, vagy a lesifotósokkal való összetűzése miatt csaptak le rá, hanem szerzői jogok megsértése miatt perelték be őt és mentorát, Ushert is. Devin Copeland R&B énekes – ismertebb nevén De Rico – és Mareio Overton dalszerző Virginia államban perelték be a két sztárt, azzal vádolva őket, hogy nem az ő nevükhöz fűződik a Somebody to Love című dal. A beadvány szerint a tinisztár mentora, Usher adta Biebernek a számot, ami az Egyesült Államok Billboard kislemez listáján a tizenötödik pozícióig jutott.

Justin Bieber 2010-ben jelentette meg a szóban forgó dalt, a felvételen Usher szintén énekel. Copeland és Overton azt állítja, hogy a Somebody to Love-nak ugyanaz a címe, ütemjelzése, alaprítmusa, hasonló akkordokkal, szöveggel és refrénnel rendelkezik, mint amit ők írtak egykor. A Somebody to Love szerzőjeként Justin Biebert, Heather Bright dalszerzőt és a Stereotypes együttest jegyzik. Devin Copeland és Mareio Overton ugyanakkor azt állítja, hogy „zenefelderítők” mutatták be Ushernek a dalt 2009-ben. Szerintük Usher édesanyja – aki akkoriban a sztár menedzsere volt – kérte meg Copelandet, hogy vegye fel újra a dalt, és menjen turnéra Usherrel. Devin Copeland azt is mondja, hogy ezek után a rádióban hallotta meg a dalt Justin Bieber előadásában. A pernek megközelítőleg húsz vádlottja lesz.

Nem várt siker

Líratörténelmet írt Macklemore & Ryan Lewis az amerikai Billboard magazin 100-as listáján, miután első két kislemezük, a Thrift Shop és a nemrég megjelent, Ray Daltonnal közös Can't Hold Us is az élre tört. Ezzel ők az első duó, akiknek első két daluk képes volt a vezető pozícióba kerülni. Ez egyelőre még nem történt meg Same Love című dalukkal, de attól ugyanolyan hatásos, és szerethető azoknak, akiknek írják a duó dalait. Macklemore 2000 óta ad ki számokat, jelenleg pedig Ryan Lewis producerrel, Andrew Joslyn hegedűssel és Owuor Arunga trombitással dolgozik együtt. Nagy online rajongótábora van. Egy mixtape-et, három EP-t és két albumot adott ki eddig, de egyiket sem neves lemezkiadón keresztül. Debütáló stúdióalbuma The Heist címmel 2012 októberében jelent meg, és második lett a Billboard 200-as listáján.

SZTÁRVILÁG

Továbbra is szomorkás

Lana Del Rey nemrég megjelentette új dalát *Young and Beautiful* címmel, amely a Leonardo DiCaprio főszereplésével forgatott, *A nagy Getsby* című mozifilm betétdalaként debütált május 10-én. A 26 éves énekesnő (született Elisabeth Grant, a LDR csak művésznév, a néhai hollywoodi színész, Lana Turner és a Ford brazil gyártású Del Rey típusának nevéből) legújabb klipje a boldog békeidők hangulatában készült, Lana Del Reyre jellemző szomorkás stílusban.

A film május 14-én debütált a Cannes-i Filmfesztiválon, és húszas évek Amerikájának korlátlan lehetőségeit mutatja be. Jay Gatsby (Leonardo DiCaprio) New York-környéki luxurvillájában a fényűző partik és az ismeretlen eredetű vagyon embere. Különös, magányos férfi, akiről csak annyit tudni: nagyon tud és nagyon szeret élni. Csak a szegényebb szomszédjának (Tobey Maguire) árulja el furcsa szokásainak titkát: egész életét arra tette fel, hogy visszaszerezze fiatalkori szerelmét (Carey Mulligan). Amikor azonban találkozik végre a lánnyal és annak férjével, a történet egészen másképp alakul.

Az Egyesült Királyság albumlistája

A kelet-londoni, drum and bass játzó Rudimental került az Egyesült Királyság albumlistájának csúcsára debütáló lemezükkel, a Home-mal. A kislemezlistát továbbra is a Daft Punk visszatérő korongja, a Get Lucky vezeti. A Rudimental két tavalyi number one kislemez után, jelenleg a kislemezlistán második pozícióban áll a Waiting All Night című dallal. Michael Buble To Be Loved című kiadványa a második helyre került az albumlistán. Őt Pink The Truth About Love című korongja követi. Emeli Sande Our Version of Events

című első albuma sokadik hetét tölti a top tízben, jelenleg a negyedik helyet foglalja el. Az ötödik ezen a héten will.i.am és a Willpower című lemez. A kislemezlistán ugyanakkor a Can't Hold Us Macklemore and Ryan Lewistől a harmadik, míg a Passenger Let Her Go című slágere hét helyet javítva érkezett meg a negyedik pozícióba. Őket Calvin Harris és Ellie Goulding közös slágere, az I Need Your Love követi. A Disclosure feat. Eliza Doolittle és a You & Me új belépőként jelenleg a tizedik legnépszerűbb dal.

Agyakat építenek

Andrew Ng, a Google Brain-projekt vezetője arról álmodozott, hogy gondolkodó gépeket építsen. Kollégáival együtt azon dolgoznak, hogy a modern számítástechnika és neurológia eredményeit hasznosítva, lemásolják az emberi agy működését.

Egy tudományos körökben egyre népszerűbbé váló teória szerint az emberi intelligencia egyetlen algoritmusból sarjadt ki. Az elméletet számos kísérlet támasztja alá, amelyek arra utalnak, hogy az agy ugyanazon része, amely a fülön át érkező hangokat dolgozza fel, a szem által érzékelt képeket is tudja kezelni. Ez a parallel funkcionális ugyan csak az agy fejlődésének kezdeti szakaszában lehetséges, mégis azt sugallja, hogy velőnk eredendően „svájci bicskaként” – általános rendeltetésű, univerzális gépezetként – működik, amely képes a különféle feladatoknak megfelelően újrachangolni magát.

Andrew Ng, a Stanfordi Egyetem számítástechnika tanszékének professzora hét évvel ezelőtt találkozott először ezzel az elmélettel. Az ötlet újra felkeltette érdeklődését a mesterséges intelligenciák (MI) kutatása iránt, és alapvető hatással volt a karrierje alakulására. „Életemben először végre úgy éreztem, van rá esély, hogy még ebben az emberöltőben, ha csak egy apró-kicsi lépéssel is, de közelebb kerüljünk az MI-ről szőtt álmaink beteljesüléséhez” – vallotta be a kutató.

A mesterséges intelligencia kutatás hőskorában még az volt az uralkodó nézet, hogy az emberi értelem több ezer egyszerű ágensből született, amelyek afféle szimfonikus zenekarként, egymással együtt dolgozva működtek – ezt hívta Martin Minsky, az MIT világhírű számítógéptudósa, az MI-kutatás egyik vezéralakja az „Elme Társadalmának”. Minsky és követői erre a feltevésre alapozva próbálták megépíteni koruk gondolkodó gépeit: úgy gondolták, több ezer egyedi számítástechnikai modult kell létrehozniuk, és végül összerakni belőlük a „nagy egészet”. Az egyik ágens – vagy algoritmus – magát a nyelvet utánozza, egy másik a beszéd irányítását végzi és így tovább. Leküzdhetetlen feladatnak látszott.

Andrew már kölyökkorában arról álmodozott, hogy ha felnő, ember módra gondolkodó gépeket fog építeni, de egyetemistaként, amikor rájött, hol tart valójában

az MI-kutatás, csalódottan letett erről a tervéről. Később, már professzorkorában a tanítványait is óva intette attól, hogy hozzá hasonlóan csalfa ábrándokat kergessenek. Aztán egyszer csak beleszaladt az „egy algoritmus” hipotézisébe, amit akkoriban egy MI-fejlesztéssel foglalkozó vállalkozó és amatőr neurológus Jeff Hawkins népszerűsített, és újra életre kelt az álma.

De nemcsak az övé. Ng a komputertudomány egyik új és izgalmas területének vezéralakjává vált: a Deep Learningnek nevezett iskoláé, amelynek célja, hogy olyan gépeket építsen, amelyek az emberi agyhoz hasonló módon dolgozzák fel az információkat. Egy mozgalomé, amely az akadémia falai közül kiszabadulva, az olyan vállalatóriások érdeklődését is felkeltette, mint a Google és az Apple. Nem véletlen, hogy a tudós jelenleg a keresőcég más kutatóival együtt azon fáradozik, hogy létrehozza minden idők talán legambiciózusabb mesterséges intelligencia projektjét, a „Google Brain”-t.

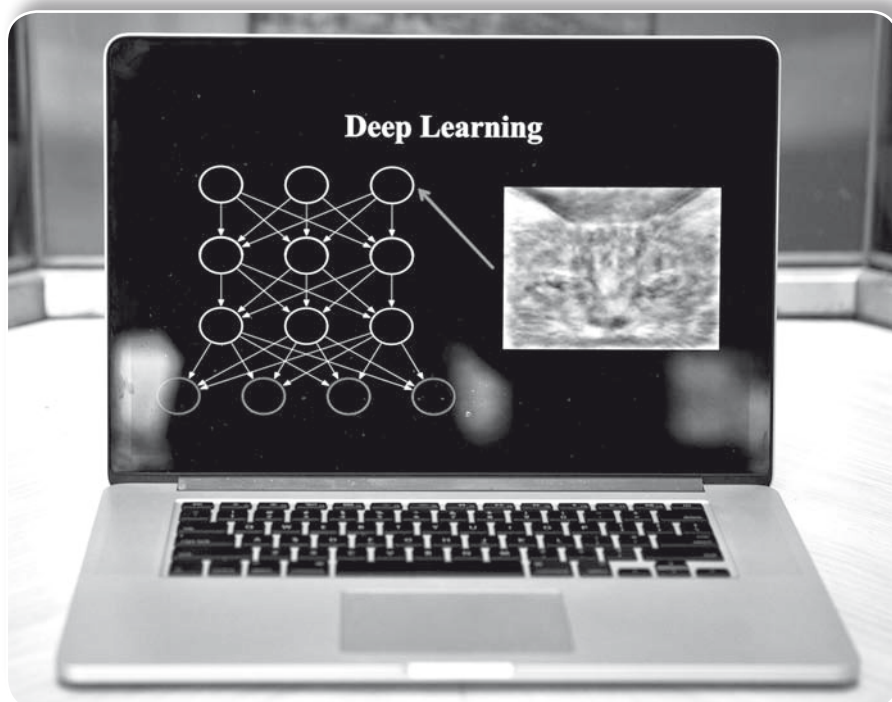
A Deep Learning máshogy működik, elég nagy mennyiségű adattal ellátni a rendszert „és hagyni, hogy saját maga fedezze fel

a fogalmakat” – magyarázta Ng. A kutató tavaly nem mindennapi eredményt ért el: egyik algoritmus, több millió az internetről letöltött kép végignyálazása után, önerőből megtanulta azonosítani a macskákat. Nem ismerte a „macska” kifejezést – ezt Ng-nek kellett a bitjeibe vernie – de idővel rájött, hogyan azonosítsa azokat a kis szőrös négylábúakat, akiket mi, kétlábúak csak macskaként emlegetünk.

A fenti megközelítést az a tanulási metódus ihlette, amelyet – legalábbis a tudósok feltételezése szerint – mi, emberek is használunk. Csecsemőkorunkban rengeteg időt töltünk a környezetünk tanulmányozásával, majd lassan elkezdjük feltérképezni azoknak a tárgyakkal a struktúráját, amelyekkel találkozunk; de addig, amíg egy szülő meg nem tanít minket erre, nem tudjuk meghatározott hangzósorokhoz kötni – néven nevezni – őket.

Korai lenne azt állítani, hogy Ng deep learning algoritmusai éppen olyan kifinomultak vagy sokoldalúak lennének, mint az emberi elme. De ő hisz benne, hogy idővel azzá válhatnak.

Ng álma jó úton halad a megvalósulás felé. „Bizakodással tölt el a tudat – egyelőre csak bizakodással –, hogy talán képesek leszünk megcsinálni, amit elterveztünk – jelentette ki. – Tisztán látszik, hogy még nem találtuk meg a megfelelő algoritmusokat. Évtizedekbe fog kerülni. Nem lesz könnyű dolgunk, de azt hiszem, van esélyünk rá, hogy végül sikerüljön.”

Gyalu bácsi, a hős

– Hallottátok a nagy újságot?! – állígtatta meg úton-útfélen Macskaháza lakóit Trallala néni, a szarka, akit mindenki csak a falu hírharangjaként emlegetett.

– Újságot? Milyen újságot? – kérdeztek vissza néhányan.

– Csak nem marslakók szálltak le a réten? – gúnyolódtak a mindenféle szóbeszédet esküdt ellenségei.

– Gyalu bácsi tolvajt fogott! – vágta ki a jól értesültségét fitogtató Trallala néni.

– Talán a forgácsot akarták ellopni a műhelyéből? – tréfáltak egyesek.

– Ne bolondozzatok! Ha nincs Gyalu bácsi, Kotkodék talán már nem is élnek.

– Hogyhogy Kotkodék? – lepődtek meg a tamaskodók.

– Hát úgy, hogy hozzájuk tört be a tolvaj – örült meg az érdeklődésnek a falu hírharangja. – Tudjátok, Kotkodék Gyalu bácsi tőszomszédságában laknak – kezdte a mesélést. – Egyszer csak hallja ám az öreg, hogy Kotkodéknál hatalmas a láрма, a sikoltozás. No, ez nem lehet istentől való, gondolja, s azzal fogja a puskáját, átszalad Kotkodékhoz és bekiabál:

– Ki van ott?! Azonnal jöjjön ki!

Persze a válasz néma csönd volt.

– Ki van ott?! Azonnal jöjjön ki, mert lövök! – ismételte meg a felszólítást Gyalu bácsi még erősebben.

– Nincs itt senki, csak én, Kotkodék rokona, meg a család. Elnézést, ha egy picit hangosabbak voltunk – mondta egy ismerős ravaszkas hang, és az ajtóban megjelent Róka

Rudi, méghozzá Kotkodé anyót ölelgetve, akin látszott, hogy mindenképpen szabadulni szeretne a hivatlan vendég szorításából.

– No, emeld csak fel szépen a mancsodat, ha nem akarsz némi nullás sörétet a bundádba – förmedt rá Gyalu bácsi a betolakodóra.

– Ugyan már, szomszéd! Egy kis hangoskodásért ekkora hűhót csapni! – mézesmázoskodott Róka Rudi azon igyekezve, hogy Gyalu bácsi kezéből valamiképpen kiénekelje a flintát.

– Ó, te istennek fanyelű bicskája! – gurult dühbe Gyalu bácsi. – Azt hiszed, már elfelejtettük a Tasóéknál tett látogatásodat?! Csaknem belerokkant a család! Akkor sikerült meglépned, most azonban minden gazságodért meglakolsz! Hát fel a mancsokkal! Ti pedig – fordult az összesereglt szomszédokhoz – hívjátok Szimat őrmestert, vigye ezt a jómadarat a kóterbe!

– Így történt! Pontosan így! – magyarázta Trallala néni a körülötte álló hallgatóságnak. Buksi, Tigris, Csöpi és Hápika is ott tolongott a körben, jóleső érzéssel hallgatva Gyalu bácsi dicséretét.

– Menjünk, köszönjük meg Gyalu bácsinak – javasolta valaki.

– Menjünk! – zúgta rá a tömeg.

Elindultak.

Buksi, Tigris, Csöpi és Hápika azonban nem tartottak a lelkesedőkkel, hanem haza-

felé vették az irányt. Ámde amint az udvarra beléptek, szinte földbe gyökerezett a lábuk. A hatalmas meggyfa alatt ugyanis ott üldögélt Gyalu bácsi, és békésen pipázgatott Doromb nagyapó társaságában.

– Gyalu bácsi! Az egész falu a hőst ünnepli, te meg itt pipázgatsz? – rohantak oda hozzá Buksiék.

– Ugyan már! Miféle hőst?! Nem tettem én semmi különöset. Csak, tudjátok, rettenetesen rossz alvó vagyok, így aztán... – magyarázkodott zavartan Gyalu bácsi.

– Pedig Trallala néni mindenkinek azt meséli, hogy milyen halált megvető bátorsággal vetted védelmedbe Kotkodékat, és fülelted le a gyalázatos Róka Rudit.

– Egyszerűen csak tettem, amit helyesnek gondoltam. Egyébként, nem kell mindent elhinni, amit Trallala nénének összehord – legyintett vállat vonva Gyalu bácsi.

– Ebben lehet valami, mert azt is többször elismételte, hogy szerinte te vagy Macskaháza legdélcegebb, legcsinosabb lakója – jegyezte meg Buksi ravaszkodva.

– Khm, khm... – köszörilte meg a torkát Gyalu bácsi. – Hát, ha már mondta, ezt talán jól mondta – törölte kétfelé a bajszát legényesen, aztán nagyot csapva az asztalra, vidáman felnevetett.

Persze a többiek is mindahányan vele kacagtak.

**Tóth Elemér
Bálint Mariann rajza**

HOROSZKÓP

KOS

Lehet, hogy rajtad kívül senki sem fogja észrevenni, hogy változtattál a tanulási szokásaidon, de ez nem baj. Az a lényeg, hogy te hasznosnak érezd a váltást. Egész héten sziporkázni fogsz. Most félretéve a félelmeidet bátran belevághatsz bármibe, amihez eddig nem mertél hozzáfogni.

BIKA

Amint megérted, ki mit akar a környezetedben, sokkal könnyebben alkalmazkodsz hozzájuk. Ha együtt kell működnöd valakivel, oda kell figyelned rá. Bármilyen rendetlen teremtség is légy, mostanság mintha egy kis angyal bújna meg benned. Ez nem marad észrevétlenül – gyűjtsd a dicséreteket!

IKREK

A csapatmunkához több ember kell. Bár szeretsz segíteni másokon, hagynod kell, hogy ők is segíthessenek rajtad. Nemcsak neked jár ki ez a jó érzés. Járj nyitott szemmel! Rengeteg új információ kerülhet a birtokodba, ami később kulcsfontosságú lesz céljaid megvalósításában.

RÁK

Tanuld meg visszafogni az érzelmi kitöréseidet! Egyáltalán nem segít a helyzeten, ha kiborulsz, úgyhogy tenned kell valamit, hogy nyugodt maradjon a hangulatod. A környezeted ingerültebb a szokásosnál, ezért óvatosan kell bánnod az emberekkel. Minél megértőbb vagy, annál könnyebben kerülöd el a konfliktusokat.

OROSZLÁN

Azt hiszed, amit a tanáraid vagy a szüleid mondanak, megmásíthatatlan? Pedig nem így van. Ha felvállalod a véleményed, mindent megváltoztathatsz. Egész héten panaszkodsz, siránsz. Emiatt elég sok kritika ér majd ismerőseid körében, de nem kell mindent mellre szívn.

SZŰZ

Eleged van, hogy semminek sem látod a végét. Amíg nem szeded össze a bátorságod, ez az érzés nem fog elmúlni. Bevállalásabbnak kell lenned, hogy sikeres légy. Most telis-tele vagy pozitív energiával, és akkor jársz a legjobban, ha ezt meg is osztod másokkal. Egy kedves szó vagy gesztus valaki egész napját megváltoztathatja.

MÉRLEG

Bármit teszel másokkal, triplán kapod vissza – ez lebegjen a szemed előtt, mielőtt végrehajtanád egyik tervedet. Erősen kell koncentrálnod, hogy az élet minden területén rendet tarts a héten. Szerencsére ehhez igen jó érzéked van, úgyhogy gond nélkül menni fog.

SKORPIÓ

Megszállhat a kreativitás szelleme, aminek köszönhetően igen termékeny heted lesz. Ha meg is valósítod a terveidet, sikeres időszaknak nézhetsz elébe. Nagyon sok elvégeznivalód akad a napokban. Próbáld meg egyszerre egy dologra koncentrálni, és nem lesz gond.

NYILAS

Vágni lehet az izgatottságot a levegőben egy szuper ötlet miatt. Próbáld ki, mi történik, amikor másokkal is megosztod a gondolataid! Igazi jótét lélekként működsz a héten: nagyon jó hallgatóság vagy, sőt ötletekben sem szűkölködsz. Most a legideálisabb az alkalom, hogy segíts a barátainak, ha gondjaik vannak.

BAK

Mikor lesz már vége ennek az ellenségeskedésnek? Akkor, amikor hajlandóak vagytok dolgozni a kapcsolatodon. Hidd el, megéri. Csak egy kicsit alázatosabbnak kell lenned. Könnyen elmerülsz a részletekben, és most a koncentráció is egész jól megy. Használd ki az alkalmat, és tudd le minél gyorsabban a fontos teendőidet!

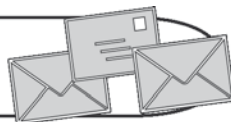
VÍZÖNTŐ

Rendkívül könnyen ragadnak meg benned az új gondolatok, aminek igen nagy hasznát veszed. A legjobb, ha betársulsz valaki mellé, aki hasonló cipőben jár. Extra figyelmesnek kell lenned a közeli barátaiddal és családtagjaiddal szemben, mert fontos dolgokat szeretnének megosztani veled. Lehet, hogy nagy lehetőség előtt állsz!

HALAK

Amilyen intelligens vagy, minden helyzetben látod a kiutat. Győzd meg a negatívabb hozzáállású társaidat is, hogy van megoldás a problémákra! Kicsit vissza kell vonulnod ahhoz, hogy átgondolj egy-két fontos lépést az életedben. Akármennyire is nyaggatnak a haverok, szánj időt magadra!

Franciaországi kastélyok

Olvastam az Utazz velünk! rovatban a Loire mentéről, meg hogy milyen szép reneszánsz kori kastélyok vannak a környéken. Úgy fejeződik be az írás, hogy ha módunkban van, menjünk el oda.

El szeretném mesélni, hogy én egyszer már sétáltam a Loire folyó partján, még hozzá Orléans-ban, de voltam egy kastélyban is, Cormatinban, amely ugyan nem teljesen a Loire menti kastélyok közé tartozik, de általában úgy szokás emlegetni, mint a Sàone és a Loire folyók körzetében levő kastélyok egyike.

Orléans-ban hallottam az orléansi szűz történetét, aki hadvezér és máglyahalált halt mártír lány volt a 15. században, és hatszáz év múltán avatták szentté Szent Johanna néven. Egyébként Jean d'Arc volt a neve.

A Cormatin kastély már a 11. században létezett, de azt olvastuk róla (mivel az idegenvezető csak egy angol katalógust adott, egyébként franciául kalauzolta a vendégeket – azt meg mi nem értettük), hogy fénykora a 17. században volt. Tulajdonosai márkik volt, a Du Blé és a Huxelles család

Cormatin reneszánsz kastélya

tagjai. Nagyon megkapott bennünket a látvány, és nagy élmény volt. Különböző stílusokban kiépített fényűző szobák alkotják a kastélyt – van benne pl. egy Arany Szobának nevezett, ahol a falburkolat és a kárpitozás aranyozott. A nagy szalonban értékes festmények vannak.

A kastély 12 hektáron terül el hatalmas kerttel, labirintusokkal, szökőkutakkal, tóval, istállókkal, pincékkel, kilátóval és szabadtéri színpaddal. Nagyon elfáradtunk, amíg körbejártuk a kertet, ahol csodálatos növényeket láttunk.

Zámbó Illés, 5. osztály, Bácskertes

Megünnepeztük iskolánk századik születésnapját

Iskolánk az idén lett 100 éves. A tanárok nagy ünnepséget szerveztek ebből az alkalomból, még Magyarországról is jöttek vendégek. Egy szarosdi kislányt, Vivient mi is vendégül láttuk.

Az ünnep délelőtt sportnappal kezdődött. Mi alsósok négy tűz között üztünk, a felsősök ezenkívül fociztak és kézilabdáztak is. Nagyon jó meccseket vívtunk egymással. Később meghallgattuk a tűzoltózenekart. Ezután Halasi Éva bokszbemutatóját néztük meg. A mazsorettesek előadása zárta a délelőtti sportnapot. Fáradtan indultunk haza ebédelni és pihenni. Nagyon örültem neki, hogy Vivi azt mondta, tetszett neki a délelőtti program. Ebéd után pihentünk, és vidáman visszamentünk a gálaműsorra.

Lakatos Anett, 4. a, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Egy szép április napon megünnepeztük az iskolánk századik születésnapját.

A harmadikosok és a negyedikesek kiütöcskéztek, míg a felsőbb osztályosok különböző sportágakban vettek részt. A kiütöcske első meccsét a b osztály nyerte, a visszavágón pedig majdnem mi győzedelmeskedtünk. A játékunk után fellépett a tűzoltózenekar, amit egy négytagú rockbanda követett. A rendezvény hangulatán az aerobiktáncosok is sokat javítottak. Sokan táncoltak, de közülük csak néhány ismerőstemet fedeztem fel. A délutánunkat sem töltöttem unatkozással. Fél hatra az iskolában kellett lenni. Mikor mind odaértünk, a tanító néni elvezetett minket az egyik osztályba, ahol a Csizmás kandúr című mesét néztük meg. Elérkezett a várva várt pillanat. A tornateremben sorakoztunk fel a nézőkkel szemben.

A gála végeztével mindenki boldogan sétált haza az örökre megmaradt élménnyel.

Elek Ádám, 4. a osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

A Japánban 20. alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzversenyen a szabadkai EmArt növendéke, Farkas Roland különdíjban részesült. Egyébként erre a megmérettetésre a világ 75 országából összesen 27 991 alkotás érkezett!

EMI

Roli és díjazott alkotása

Mi irányítja az életed?

Neked a divat mondja meg, hogy ki vagy? Netán a barátnőid? Vagy a magad ura vagy? Töltsd ki a tesztet, és megtudod!

1. Születésnapodra pénzt kapsz. Mihez kezdesz vele?

- a) Egy részét elrakom, a másik részéből meglepem magam.
- b) Nem kérdés: irány shoppingolni!
- c) Elmegyek a többiekkel mozizni, kajálni, bulizni.

2. Álmaid hercege moziba hívott. Mit viselsz majd?

- a) Mivel a moziban van légkondi, lesz nálam egy kardigán, és zárt cipőben megyek.
- b) Csini ruhát divatos táskával.
- c) Kupaktanácsot tartok a csajokkal, hogy mi lenne az ideális szerelés.

3. A legjobb barátnőid mind szűk nadrágban járnak. Neked nem igazán áll jól ez a fazon...

- a) Divat ide, divat oda, ha bénán áll, nyilván nem hordom.
- b) Megpróbálom olyan cuccokkal viselni, hogy jól álljon rajtam is.
- c) Nincs választásom. Ha trendi akarok lenni, akkor azt hordom, amit ők.

4. Nem szólalt meg az ébresztő, ezért későn kelsz fel. Mit teszel?

- a) Fogmosás, fésülködés, majd rohanok...
- b) Nem érdekel az idő: összeállítok egy csinos szettet, belövöm a hajam, és egy kevés sminket is felviszek.
- c) A számítógép bekapcsolva, a Facebook lecsekkolására mindig van elegendő időm.

5. A barátnőid szőkére festik a hajukat. És te?

- a) Na, még mit nem! Nem csinálom idiótát magamból!
- b) Attól függ. Ha divatos szőke és jól áll, akkor én is bevállalom.
- c) Ha ők tényleg, akkor én is.

Értékelés

Legtöbb az a válasz:

Józan ész vezet

Nem őrjítenek meg a trendek. Próbálsz mindig reálisan gondolkodni, a döntéseid előtt mérlegelsz. Te biztos nem fogsz hirtelen felindulásból haszontalan és drága göncöket vásárolni, és egy fiúért sem fogod feladni az elveidet, vagy összetűzésbe kerülni a családdal. Néha azonban lehetsz egy kicsit spontánabb.

Legtöbb a b válasz:

A divat irányít

Ha egy ruhadarab nem áll jól, de divatos – te akkor is felveszed. Átsiklasz az igazán fontos dolgokon, emberi értéken. Irtó divatosnak gondolod magad, mások azonban nem divathercegnőnek látnak. Próbáld megtalálni önmagad. Stílusod fillérekből, barátságos, családszerető emberként is lehet.

Legtöbb a c válasz:

A barátokra hallgatsz

Jó, hogy ilyen sok barátod van, de ettől még lehetnének önálló gondolataid! Nem azért szeretnek, mert mindenben követed őket. Sokkal többet ér egy olyan barát, aki ki mer állni az igazáért, mint egy olyan, aki állandóan követi a többieket. Kezdeményezz te is: meglátod, jobban érzed magad, és a barátnők is tisztelnek majd.

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas sorok!

Van egy fiú az iskolában, akinek tetszem. Ez nem is lenne olyan rossz dolog, ha is ő tetszene nekem, de engem egyáltalán nem érdekel. Már próbáltam neki megmagyarázni, de úgy látszik, nem értette meg. Megörjít, mert rendszeresen küldi az üzeneteket, a Facebookon is írogat, állandóan azt kéri, hogy találkozzunk, mert szeretne velem járni. Olyan messzire ment, hogy már mindenki tudja, hogy tetszem neki, és vannak, akik piszkálnak is emiatt. Különösen az osztályombeli fiúk jeleskednek ebben, és az idegeimre mennek. Mit tegyek? Kérlek, segíts, hogy békén hagyjanak!

Tavasztündér

Válasz:

Kedves Tavasztündér!

Biztos vagyok benne, hogy egy kicsit örülsz is neki, hogy érdeklődnek irántad a fiúk, amit a leveled hangulata is jelez. Én úgy érzem, hogy neked inkább az osztálytársak és az iskolatársak piszkálódása okozza a legnagyobb gondot, nem pedig az, hogy a fiú nem akarja tudomásul venni, hogy nincs nálad esélye. Gondold át még egyszer, hogy mi történne, ha a gondodat úgy oldanád meg, hogy elfogadnád a fiú meghívását, és elmennél vele legalább egy találkára. Ki is hangsúlyozhatod neki, hogy barátként találkoztok. Ez a találka jó alkalom lenne, hogy megmagyarázd a fiúnak, hogy te még várni szeretnél a járassal. Egyúttal tisztázhatnád magadban, hogy valóban annyira nem tetszik neked a fiú, mint ahogyan gondoltad. Ha a találka folyamán továbbra is úgy látod, hogy nem a te ested, mond is meg neki, de azt sem hagyd ki, hogy te rá mindig mint barátira gondolsz, és reméled, hogy azok is maradtok. Ez a találka azért is jó lenne, mert sokszor az állandó elutasítás, vagy az, hogy felpaprikázódsz, még jobban arra ösztönzi a közeledőt, hogy folytassa a ténykedését. Ha látja, hogy nem idegeskedsz, mosolyogsz, nagy a valószínűsége, hogy békén fog hagyni, mert tovább már nem leszel érdekes neki. A piszkálódás pedig azért van, mert egy kicsit irigyek rád a többiek, hogy valaki ennyire nyilvánvalóan kimutatja irántad az érdeklődését. Az előbbi tanács rájuk is vonatkozik. Ha látják, hogy nem eszed magad a piszkálódásuk miatt, mosolyogsz rájuk, sőt viccet is csinálsz belőle, abba is fogják hagyni, mert nem leszel már szórakoztató a számukra.

Azt hiszem, mindkét eset megér egy próbát.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizennégy éves lány vagyok. Az a gondom, hogy a fiúk társaságában nagyon kellemetlenül érzem magam. Mindig is szégyenlős, halk és visszahúzódó voltam. Amikor fiúk között vagyok, és szólnak hozzám, én meg halkan válaszolok, rámszólnak, hogy hangosabban mondjam. Nekem meg nagyon nehezemre esik hangosan beszélni. Szeretnék már találni magamnak egy fiút, de félek, hogy sosem fog sikerülni a halk beszédem miatt. Mit tegyek? Kérlek, segíts!

Murci

Válasz:

Kedves Murci!

Ha fiúk között nem érzed magad jól, az inkább azért van, mert az önbizalmad egy kicsit alacsony szinten van. Ha neked nem esik jól, ne próbálkozz a hangosabb beszéddel, ha rád szólnak, villantsd rájuk a legszebb mosolyodat. Úgy látszik a fiúk igencsak érdeklődnek irántad,

ha szeretnék hallani a hangodat. Mindez azért van, mert valamilyen módon titokzatos vagy, felcsigáztad az érdeklődésüket, és azért zavarja őket a halkságod, mert beszélgetni szeretnének veled. Az a gond, hogy az utóbbi években, különösen amióta a fülhallgatókon keresztül hallgatják a gyerekek és a fiatalok is a hangos zenét, sokuknak gyengült a hallása, és minden nemzedék hangosabbá is vált, mert különben nem értenék meg egymást. Idővel biztosan nő majd az önbizalmad is, ha meglátod magadban a jó dolgokat, és egy-két sikerélményed lesz a fiúkkal kapcsolatban. Hogy ne neked kelljen annyit fecsegni, ha valakivel beszédbbe szeretnél elegyedni, elég ha valami vele kapcsolatosat kérdezel. Így önmagáról kell mesélnie, és megtiszteltetés lesz számára, hogy beszélhet magáról. Mi pedig szorítunk neked!

„Kedves Bizalmas!

Nem tudom, mit csináljak. Egy hónappal ezelőtt az egyik barát-nőmnek kölcsönadtam 500 dinárt. Azt mondta akkor, hogy gyorsan megadja, de azóta is várom, hogy eszébe jusson. Nem szeretnék követelőzni. Kellemetlenül érzem magam, ha kérni kell ilyen dolgot. Mit tegyek? Szólítsam fel, hogy adja vissza a kölcsönkért összeget, vagy van valamilyen más mód is, hogy az ilyen kellemetlen helyzetet megoldjam?! Kérlek, segíts!

Malacpersely

Válasz:

Kedves Kölcsönző!

Sajnos nem kerülheted el a barátnőddel való szembeülést. Egyszerűen mond meg neki, hogy szükséged van a pénzre, amit kölcsönadtál neki, és kéred, hogy mielőbb adja meg. Határozd meg a végső határidőt is, amikor vissza kell adnia a pénzt. Félő, hogyha addig sem adja meg, a pénznek bottal ütheted a nyomát. Így legalább megtudod, hogy milyen személy is valójában ez a barátnőd, és megtanulod, hogy nem adsz kölcsön pénzt, különösen ilyen relatíve nagy pénzüsszeget.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadik osztályos lány vagyok, a húgom egy évvel fiatalabb. Jártam egy fiúval egy rövid ideig. Amikor megtudta, odament hozzá, és azt mondta neki, hogy szeretne vele járni. Végül is szakítottam a fiúval. Azóta, ha megtudja, hogy tetszik nekem valamelyik fiú, biztos, hogy megkörtövényezi. Mit tegyek?

Bad girl

Válasz:

Kedves Bad girl!

Sajnos a testvérféltékenységnek különböző formái vannak, és te most a saját bőrödon tapasztaltad meg egyik változatát. Bár az is biztos, hogy a féltékenykedés különböző fajtáival már eddig is találkoztál. Ha emellett te még szégyenlősebb, tapasztalatlanabb, érzékenyebb is vagy nála, ő pedig ilyen módon, „legyőzheti” azt a tényt, hogy te előbb megszületted, többször is megpróbálkozik majd azzal, hogy lecsapja a fiúkat a kezéről. Érthető, hogy az ilyen viselkedés idegesítő és bántó. Amit megtehetsz, az az, hogy te mint idősebb elmagyarázod neki, hogy az ilyen viselkedés csúnya dolog. Sőt a következő fiúdat már előre figyelmeztetheted is, hogy mit fog tenni a tesód, ő pedig, ha fontos vagy neki, nem fog odafigyelni rá. Azt is megteheted, hogy olyan fiúk iránt mutatsz érdeklődést, akik nem fontosak a számodra, reménykedve abban, hogy valamelyikbe szerelmes lesz, és többé már nem lesz érdekes a számára, hogy te kivel vagy.

Hogyan tesz a háziállatod egészségessé?

Legyel jóban a kedvenceiddel! A legtöbb állattulajdonosnak nincs szüksége ehhez emlékeztetőre. Az állatok jókedvet sugároznak a mindennapjainkba. Ezenkívül a kedvenceink segítenek nekünk egészségesnek lenni és úgy is maradni.

Házi kedvenceink a természetes hangulatjavítók

Csak 10-15 perc játék egy kutyával, macskával vagy egyéb háziállattal elég ahhoz, hogy rögtön kevésbé érezzük magunkat idegesnek, feszültnek. Ilyenkor a kortizol szintje (egy hormon, ami az idegességért, feszültségért felelős) csökken a szervezetünkben.

Kutyák és macskák a szívünk egészségéért

Egy kutatás bizonyította be azt, hogy akinek kutyája vagy macskája van, kevésbé hajlamos a szívbetegségekre, mint azok, akiknek nincs.

A háziállat gyógyszer a depresszióra

A terapeuták tudják ezt, és a depressziós embereknek sokszor azt javasolják, hogy

szerezzenek be egyet, hiszen ez a legjobb módszer a depresszió leküzdésére. Senki nem tud olyan közvetlenül szeretni téged, mint a háziállatod, aki mindig meghallgat, bármennyig is beszélsz hozzá. Gazdinak lenni megnyugtató érzés, és gondoskodni egy állatról, egy élőlényről, etetni, játszani vele, felnevelni, szintén nagyon jó hatással van ránk.

Házi kedvenceink javítják az erőnlétünket

Azok az emberek, akik kutyát tartanak, hajlamosabbak, hogy fizikailag is aktívabban legyenek azoknál az embereknél, akiknek nincs kutyájuk. A kutyáknak meg kell adni a mozgás lehetőségét, és ha kivisszük sétálni őket, azzal nemcsak a kutyánk mo-

zog, hanem mi is. Napi kétszer 20 perc séta ugyanúgy jó hatással van a gazdikra is, mint a kutyákra.

Legyen a háziállatod az edzőtársad is egyben!

Mindkettőtök javára szolgál, ha együtt edzel a háziállatoddal. Te is, és ő is fitt lesz, és a kapcsolatokat is sokkal bensőségesebbé alakul. Ha kutyád van, menj el vele futni, és hidd el, meg fogja hálálni, ráadásul ez a stressz ellen is nagyon jó gyógymód. Ha macskádat van, tornázhatsz vele otthon, és használhatod őt súlyzóként, biztosan örülni fog neki.

Több együttlét, kevesebb elszigeteltség

Az egészség egyik kulcsa, hogy kapcsolatban álljunk más emberekkel. A kutyatulajdonosoknak megvan a lehetőségük arra, hogy beszélhessenek más kutyatulajdonosokkal. Sétáltatás közben gyakran előfordul, hogy az emberek a kutya kapcsán beszélgetésbe elegyednek, megsimogatják a kutyát. Éppen ezért egy házi kedvenc nagyon jó eszköz lehet az ismerkedésre is.

Segítség, mutálok!

Nemrég még minden rendben volt a hangoddal, bátran beszéltél és nevetél. Most meg, ha megszólalsz, a hang, ami elhagyja a torkod hol visításra, hol krákogásra, hol vinnyogásra, dörmögésre hasonlít. Nem tudsz rendesen végigmondani egy mondatot anélkül, hogy a hangod ne játszana veled. Holott nem is vagy megfázva, a torkod sem fáj. Mutál a hangod, ennyi az egész. A hang mélyülése, a mutálás pubertáskori folyamata egyaránt érinti a fiúkat és a lányokat.

Pubertás idején a fiúk szervezetében jelentős változások zajlanak – köztük a hang mélyülése is. A gége is növekedésnek indul. Ez, a légcső felső részén található, kb. 5 cm hosszú üreges csőhöz hasonló szerv a hangképzés helye. A gégeben végigfutó két vastag izom, a hangszalagok olyanok, mint valami gumiszalagok. Beszéd közben a hangszalagok szorosan összezáródnak, s kifeszülnek. A kilégzéskor a kiáramló levegő hatására a hangszalagok vibrálni kezdenek, és hang keletkezik.

Mi is történik valójában?

A testi növekedés során a gége is fejlődik, vele együtt nyúlnak és vastagodnak a hangszalagok. Az arccsontok is erősödnek. Az arc üregei, az orr és a torok is növekszik, ezáltal több hely jut a hang megrezegtetésére. E tényezők együttesen felelősek a hangod mélyüléséért. Ha a gitárra gondolsz, biztosan tudod, hogy a megfeszülő vékonyabb húrok magas, a vastagabb, lazább húrok mélyebb hangot adnak. Pont ez történik az emberi hangképzés során is.

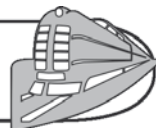
Míg a tested e természetesen átalakulásokon megy keresztül, a hangod kontrollálása nehézséget okozhat. Az egyszerű mély, egyszer magas hangszínt a változó gégeméret okozza. Ez az átmeneti állapot nem tart néhány hónapról tovább. Mindenki átesik ezeken a változásokon, nincs tehát miért szégyenkezned, keseregned.

Egyeseknél hamarabb kezdődik a hangszín változása, míg másoknál később. A fiúknál a mutálás átlagosan 11 és 15 év között megy végbe, de a pubertáskori változások

mindenkinél más időben történnek. S hogy mennyire lesz mély a hangod? A génjeidről függ: minél nagyobb géged fejlődik, minél vastosabbak a hangszálaid, annál mélyebbé válik a hang.

A gége méretének kialakulásával, a hangszín állandósul, nem ugrál le s föl többé. De ezzel még nem ért véget a hangod változása. A férfiak hangszíne csak a húszas éveikre alakul ki véglegesen.

A Kanári-szigetek

Az Islas Canarias, avagy Kanári-szigetek Spanyolország legdélebbi autonóm közössége. A hét nagyobb és több kisebb sziget csoportja Marokkó partjaitól 125–200 km-re emelkedik ki az Atlanti-óceánból. A sziget őslakói a guancsok voltak. Származásuk bizonytalan; mivel feltűnően sokuknak derékig érő, szőke haja volt, leginkább viking-berber keverék népnek gondolják őket.

Egyes történészek szerint már a föníciaiak is ismerték a szigeteket, a rómaiak pedig Fortunatae Insulae, azaz Boldog-szigetek néven emlegették, és állítólag kereskedtek is a lakosaival. Az első európai hódítók a 14. században jelentek meg. Sokkal később a szigetek az Amerikába tartó hajók fontos állomásává, az óceán „átugrását” megelőző utolsó kikötőivé váltak. A nyugalmat 1902-ben egy függetlenségi mozgalom zavarta meg, amit azonban a spanyol csapatok elnyomtak. 1936-ban a szigetekről indultak el Franco csapatai, hogy kirobantsák a spanyol polgárháborút. A második világháború után a szigetek valódi idegenforgalmi paradicsommá váltak, és 1983-ban autonómiát kaptak.

Fuerteventura

A fehéren szikrázó, tökéletes homokágy, a védett kis öblöcskék, a hegygerincekre emlékeztető homokfodrok és a mélykék tengerbe futó hegycsúcsok csábítják az ide érkezőket. A sziget másik vonzereje a gyakori szél, amely Fuerteventurát a szörfözők paradicsomává is varázsolja. Maga a sziget kopár, sivár, széljárta és csaknem ivóvízmentes. Sokak szerint kiábrándító. Az is sok mindent elmond róla, hogy itt van a spanyol idegenlégió legtávolabbi előőrsé.

Gran Canaria

Gran Canaria Tenerife és Fuerteventura után a harmadik legnagyobb sziget, de egy nap alatt kényelmesen körbeutazható. Évente mintegy másfélmillió turista fordul meg itt, legnagyobb részük egyenesen a déli partra tart, Playa del Inglés és Maspalomas üdülőtelepeire. Las Palmas és a hegyvidéki területek inkább a gazdagabb közönséget vonzzák. A sziget fővárosa a nyüzsgő Las Palmas, ahol érdemes megtekinteni a Casa de Colónt, a Casa Museo de Pérez Galdóst, a Catedral de Santa Anát és a Museo Canariót.

Kolumbusz háza

A Las Canteras strand

Las Palmastól 10 km-re az út emelkedni kezd, és a Caldera de Bandamához, a Bandama-kráterhez vezet. Ennek a legmagasabb pontja 569 m, ahonnan csodálatos kilátás nyílik a sziget északi partvidékére, Las Palmas városára és az 1 km átmérőjű és 200 m mély vulkáni kráterre. Népszerű kilátóhely a Cruz de Tejed, ahonnan a sziget összes hegycsúcsa a szemünk elé tárul.

Gomera

Gomera szigetén 20 ezer lakos él. A sziget szinte teljesen érintetlen. Jellegzetessége a babérlombú erdő. A sziget lakói nagyon barátságosak és közvetlenek.

A Gomera olyan, mint egy nagy, magas torta, amelyből az egyes szeleteket nem pontosan középről vágják ki. A szeletek valójában ijesztően mély szakadékok, amelyeket csak a sziget közepére felmászva és újra leereszkedve lehet megkerülni. Gomera magasabban fekvő területeinek nagy része a Parque Nacional de Garajonayhoz tartozik.

A sziget érdekessége az el silbo, egyfajta füttyszó, amellyel a hasadékok között lehet kommunikálni. Az idősebb generáció még használja ezt a kommunikációs formát, a fiatalabbak azonban már csak értik, nem „beszélnek”. Gomera arról is nevezetes, hogy Kolumbusz 1492-ben itt járt, mielőtt történelmi nevezetességű útjára indult volna, és ide is érkezett vissza 1493-ban.

La Palma

La Palma központi részén a nemzeti park található, amelyet a Caldera de Taburiente nevű kráter ural. Állítólag ez a legmélyebb kráter a világon, legnagyobb átmérője 9 km, kerülete 28 km. Ez a kráter alkotja a sziget legnagyobb részét.

A sziget déli csücskén álló Volcán de Teneguía napjainkban is erősen füstölög,

1971-ben tört ki utoljára, akkor megnövelte a déli partvidéket Teneguíanál, azóta nyugalomban van. Botanikusok, geológusok, zoológusok, vulkanológusok és a természet szerelmeseinek paradicsoma ez. Gyalog és autóval is könnyen megközelíthető.

Santa Cruz de la Palma Plaza de Alameda utcájának végén meglepő látvány tárul a szemünk elé, itt áll ugyanis Kolumbusz hajójának, a Santa Mariának életnagyságú másolata, orrával a tenger felé. A hajó rakodóterében tengerészeti kiállítás található. A kiállítás két szintjén végigsétálva a Santa Maria fedélzetére juthatunk ki.

Tenerife

Tenerife fő vonzereje a kedvező klíma, amely a sziget déli és északi oldalán eltérő. Az északi rész mérsékelt éghajlatú, gyakran felhős, csodálatos növényeknek és fáknek ad otthont. Főleg az idősek körében népszerű.

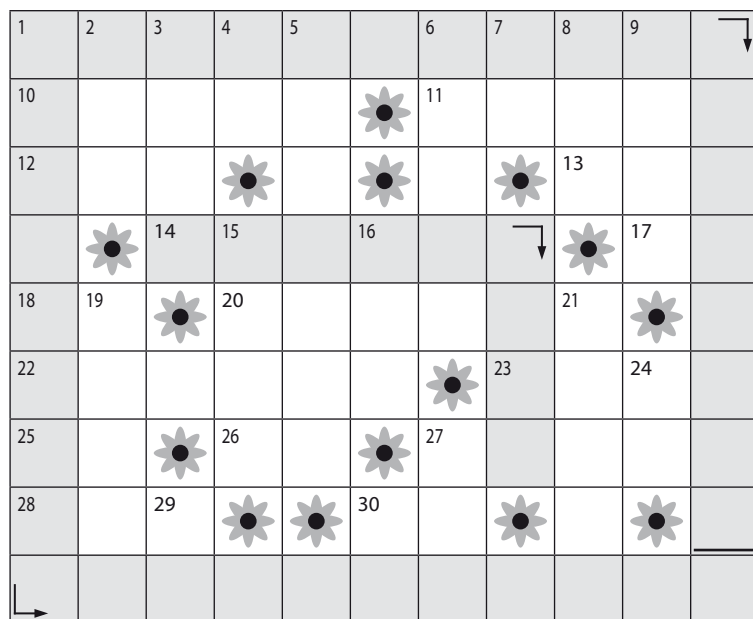
Tenerife legismertebb látnivalója a Parque Nacional del Teide nemzeti parkhoz tartozó Teide vulkáni vidék. A vulkáni kúp palástját szinte mindig felhő takarja. Gyönyörű látvány a felhők közül kiemelkedő, gyakran hófedte hegycsúcs.

ÜMKÚ–M. T.

Az utángyártott Santa Maria

TARKA OLDAL

Keresztrejtvény

– No, hogy tetszett a hittanóra? – kérdi az anyuka a hazatérő Évát.

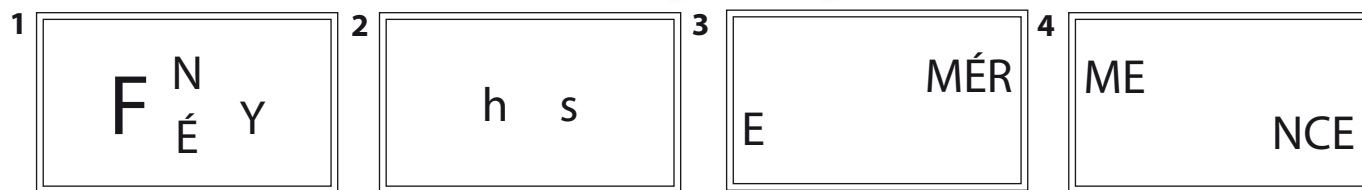
– Ne is kérdezd, anyu!...

(A folytatás a rejtvényben.)

Vízszintes sorok: A poén folytatása, 10. A fonáshoz használt eszköz, 11. Meghitt jelenet, 12. Lírai költemény, 13. Női név, 14. A poén befejező része, 18. Az argon vegyjele, 20. Régi ezüstpénz, 22. Folyó, 23. Tartozást megad, 25. 1500 római számmal, 26. K. A., 27. Összevissza alkot, 28. Egy németül, 30. Négy Rómában.

Függőleges sorok: 2. Padozat szerbül, 3. Szándékozik, 4. Petkovics Kálmán, 5. Diós tésztaféle (szerb), 6. Nehéz terhet visz, 7. Szváziföld, 8. Egyforma betűk, 9. Hálával emlegető, 10. A poén második része, 15. Fordítva női név, 16. Kettőzve halandzsabeszéd, 19. A hét törpe egyike, fordítva, 21. Elakad, 24. R. L., 27. Óvoda, 29. Nátrium vegyjele, 30. 999 római számmal.

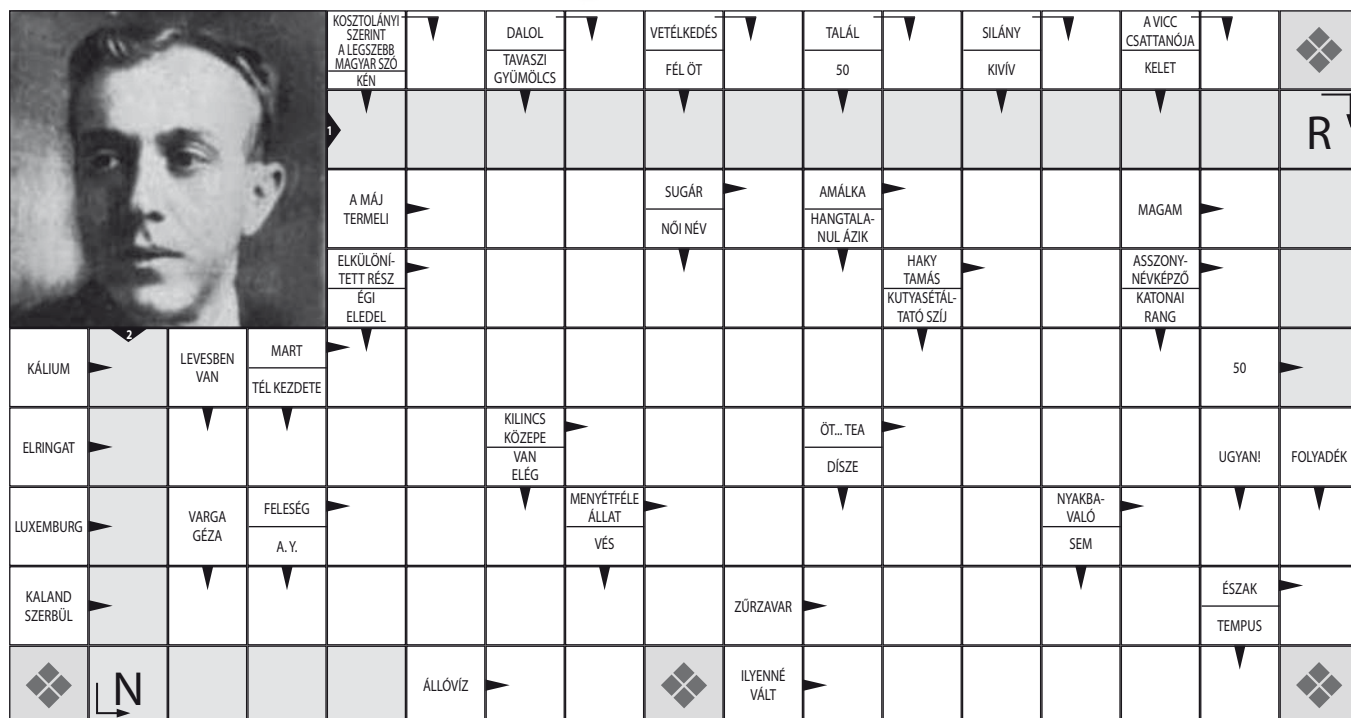
Betűrejtvények

Betűrejtvényünkben két bácskai és két bánati helységnevet rejtőzik

Skandináv rejtvény (20.)

Rejtvényünkben megtalálod a jugoszláviai magyar nemzetiség 1932 és 1944 között megjelenő irodalmi folyóiratának a címét, valamint alapítójának, a szerb származású magyar írónak, költőnek, műfordítóknak a nevét.

Szókihúzó

T	V	E	C	L	I	M	T
T	E	M	E	S	E	S	K
O	M	M	R	R	O	L	A
Á	E	A	E	Y	Z	K	T
Z	S	T	N	R	L	N	I
T	E	R	V	Á	I	S	N
É	O	R	O	M	Z	N	K
T	I	R	A	N	A	☀	A

AMINT KATINKA TEREM TÉT
CSOKI LEMEZ TEMERIN TIRANA
EMESE LIZA TEMES TORNYOS
EMMA OROM TERV

Húzd ki a hálózatról a megadott szavakat vízszintesen oda-vissza, függőlegesen le és föl, átlósan oda-vissza. A megfejtést megkapod, ha összeolvasod a kimaradt betűket.

Keresztszavak

			K	G	B			
			A	Y	E			
			M	A	L			
O	D	A			E	P	Ü	L
CS	A	N		A		É	R	I
O	R	T	O			D	I	A

Pótold a hiányzó betűket függőlegesen és vízszintesen is. Vigyázz, hogy értelmes szavakat kapj.

Z	O	S
I	D	T
K	O	E

Ölelkező szavak

1	FÉL ----- KRÉM	2	ESKÜ ----- LEGÉNY
3	KAMASZ ----- TÁRS	4	BARÁT ----- VÉR

Keress olyan szót, amely mind a felső, mind az alsó szóval egy-egy összetett szót alkot.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Játék a szavakkal

AVALA

CSÁKÓ

CSIKÓ

GYURI

TARKA

Írd be a megadott szavakat az ábrába úgy, hogy a kiemelt átlóban egy halfajta neve alakuljon ki.

Névben név

1. SZILVESZTER
2. BENEDEK
3. BANDI
4. ATTILA.....

A felsorolt nevek mindegyikében még egy név rejtőzik, ezt kell megtalálnod.

A 19. szám megfejtései

Berakós rejtvény

– Algo-rítmusra.

Betűrejtvények

1. kegyes, 2. feltűnően, 3. sötétes, 4. óriási

Se eleje, se vége

Belgium, Ausztria

Ölelkező szavak

1. nap, 2. fény, 3. konyha, 4. tan

Körszámtan

11 – először összeadjuk a számjegyeket, majd a kapott számot megszorozzuk 7-el és így folytatjuk

Unaloműző

Vízszintesen: kel, nap; kút, rak; kés, pók

Függőlegesen: kén, láb; kór, tok; kap, sok

Plusz egy szó

- 1 – E, 2 – C, 3 – A, 4 – F, 5 – D, 6 – B

A 18. skandináv rejtvény megfejtése:

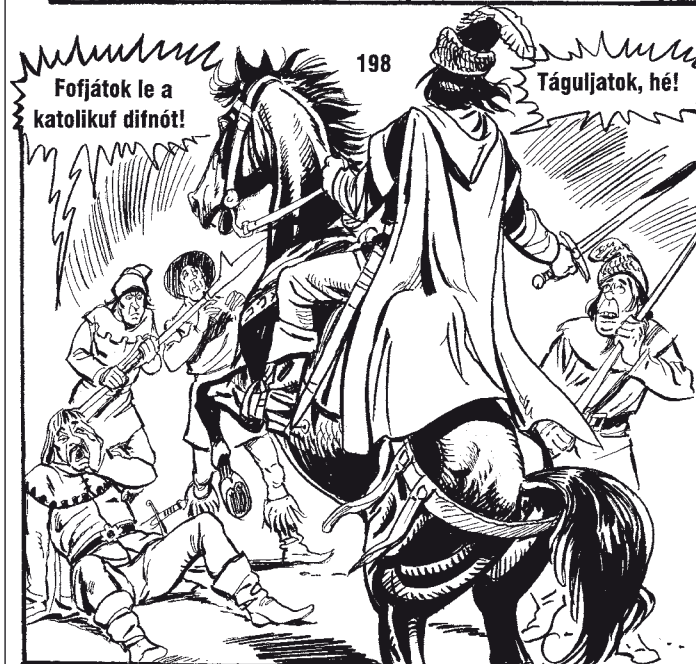
SZERVÁC, PONGRÁC, BONIFÁC

Könyvjutalmat kap:

Kovács Andrea, Bácsstopolya

A király árnyéka

Írta: Hunyady József
Rajzolta: Fazekas Attila

Az alábecsült csodagyümölcs

A nyár gyümölcei között sajnos mostoha helyet foglal el a málna. Pedig ennek az apró, ízletes finomságnak rengeteg jó tulajdonsága van. A málna számtalan betegségre alkalmazható, ráadásul nagyon finom, rengeteg süteménybe is tehetjük, vagy akár kellemes málnaszörpöt is készíthetünk belőle.

Nem is gondolnád, hogy mennyi egészségmegőrző hatással rendelkezik ez az apró bogyós, sötétpiros gyümölcs.

Tudtad-e?

– A legenda szerint először Kréta szigetén kezdték el termesztetni, innen terjedt tovább a rómaiak közvetítésével. A középkorban már ismert gyógynövénynek számított.

– A málna rengeteg C-vitamint és antioxidánst tartalmaz, így erősíti az immunrendszert. Jelentős mennyiségű B1- és B2-vitamint is tartalmaz.

– Kitűnő vértisztító, vérszegénység ellen is hatásos, és csillapítja a lázat.

– A-vitamin-tartalma révén segít a látásjavításban.

– Pektin is található benne, ez az anyag emésztésvajító hatásáról ismert.

– Az ásványi anyagok közül a kalcium-, kálium-, magnézium- és vastartalma kiemelkedő. Jól teszed, ha frissen és nyersen fogyasztod, ugyanis így érvényesül leginkább a benne lévő vitaminok jótékony hatása.

– Még szépülhetünk is vele! Szépíti a bőrt, csillogóvá és dússá teszi a haját.

– Megfázás esetén készíthetsz málnaszörpöt, amit szobahőmérsékletű állapotban kortyolgass el.

– A málna minden része gond nélkül fogyasztható, így a friss hajtásokat akár egy ízletes salátához is fel tudjuk használni. Levelei értékes gyógynövény-alapanyagnak számítanak.

– A málnából készült tea antibakteriális, ér- és pórusösszehúzó hatású.

– Rovarcípések okozta duzzanatok borogatására is használható.

Málnaturmix

Hozzávalók: fél liter tej, 25 dkg málna, fél evőkanál citromlé, édesítőszer.

Elkészítése: Mosd meg a málnaszemeket, turmixold össze a tejjel, a citromlével és az édesítőszerrel. Hidegen tálald.

Fagyis málnaturmix

Hozzávalók 4 adaghoz: 25 dkg málna, 3,7 dl joghurt, 1,7 dl tej, fél citrom leve, 4+4 gombóc citromfagyalt.

Elkészítése: A joghurttal, tejjel, citromlével és 4 gombóc fagyalttal turmixold a málnát. Minden pohár aljára tegyél 1 gombóc fagyaltot, és öntsd rá a turmixot. Szívószállal, kanállal kínáld, málnaszemekkel díszítsd.

Nagymosást tart medve néni

Két kislát kérve kéri:

*„Míg te mosol, licsi-locs,
málnát szed két kicsi boc.”*

*Málnát szednek, ha találunk,
kis húguknak, Máriaának.
Szép az erdő mindenütt:
szőke nyírfá, sima bükk.*

*„Itt a bokor, itt a málna,
Jaj be édes, tömd a szádba!
Szúr a túske? Annyi baj!
Bozontos a medve-haj.”*

*Tele kosár, tele bendő,
két kis bocsnak elegendő.
Elnyúl a fa alatt.
„Hé! Lopják a kosarat!”*

*Felriadnak most a zajra,
néznek erre, néznek arra...
„Jaj! Hová lett a kosár?”
Pamat-fülük égneik áll.*

*El nem rejti azt a fenyves,
akinek a keze enyves!
A két macsó szétszalad,
Fölverik a bokrokat.*

*„Nézzünk körül ott, a nyúlál!”
„Répán élek – mondja Nyúl Pál –
meg káposztalevélen,
Olykor meg is reszelem.”*

Nemes Nagy Ágnes

Ki ette meg a málnát?

*Róka-asszony mondja: „Mackók!
Málnát nálam mért kutattok?
Mért csináltok galibát?
Többre tartom a libát!”*

*Sün Sámuel a fa tövében
siklót vacsorázik éppen.
„Nincs ennél jobb eledel!” –
mondja bölcse Sámuel.*

*„Mókus! Mókus! Hol a málna?
Nem te vitted föl az ágra?”
„Málna?! Dió, mogyoró,
meg fenyőmag, az a jó!”*

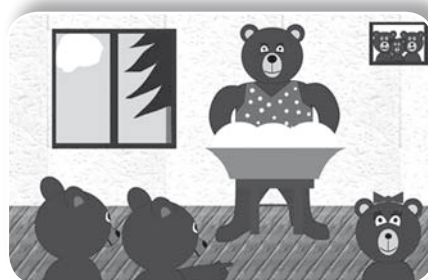
*Mókus Miklós kedves fickó,
boldog ám a két kis macsó,
mert a fáról leszalad,
s kölcsön ad egy kosarat.*

*„Nézd csak, nézd csak, ki fut erre?
Senki más, mint Tolvaj Ferke!”
Itt a baj most, itt a jaj!
Egy fatörzsön elhasal.*

*„Hát szaladjunk most utána?
Nem, idessz, itt a málna!
Ó, be édes, zamatos,
megszedjük, míg mama mos.”*

*Tele kosár, tele bendő,
három bocsnak elegendő,
Nincsen otthon már hiba,
málnát eszik Mária.*

*Itt az este, ágyuk vetve,
alszik három buksi medve.
Medve néni fonogat –
így őrzí a bocsokat.*

Csíkos kerítés

– Jean, miért nem festette csíkosra a kerítést, ahogy kértem?
– Mert nem kaptam csíkos festéket, uram.

Balkezes

– Melyik az én bal kezem, Jean?
– Hát a szélső!
– De Jean, nekem mind a két kezem szélső!
– Akkor két bal keze van, uram.

Átlátszó fém

– Mi az, ami 100 százalék fém, mégis átlátszó?
– ???
– Drótkerítés.

Kávéfőző

– Hogy hívják a tréfás kávéfőzőt?
– ???
– Mokkaester.

Tarzan

– Hogy néz ki Tarzan, miután nekimegy a fának?
– ???
– Torzan!

Hullámos haj

– Milyen az abszolút hullámos haj?
– ???
– Amiben tengeri betegséget kap a fésű.

Origami

– Miért büntették meg a japán origami-művészt?
– ???
– Gyorshajtásért...

Kínai kabáttolvaj

– Hogy hívják a kínai kabáttolvajt?
– ???
– Jackie-t Chan.

Vasaló

Hazamegy a férj, a felesége büntudattal megy elé:
– Ne haragudj, drágám, de ki akartam vasalni a nadrágodat, véletlenül rajta felejtettem a vasalót, és egy nagy lyukat égettem a szárába.
– Ne is törődj vele – mondja a férj. – Van még egy ugyanolyan.
– Igen, ez nekem is eszembe jutott – mondja büszkén a feleség. – Abból foltoztam be a kiégett lyukat!

Pöttyös labda

Móricka hazafelé az anyjának köszörög egy pöttyös labdáért. Az anyjának nincs kedve megvenni, de azt ígéri a gyerekeknek, hogy ha hazaérnek, azt játszanak, amit akar. Otthon Móricka azt kéri, hogy játszanak papás-mamást.
A mama belegyezik, mire Móricka így szól:
– Öltözz asszony. Megyünk és veszünk a gyerekeknek egy pöttyös labdát!

Fáj

Egy ember elmegy az orvoshoz, és azt mondja:
– Ha megérintem a hasamat, fáj, ha megérintem a lábamat, fáj, ha megérintem a kezemet, az is fáj! Doktor úr, mi lehet a bajom?
– Uram, önnek minden kétséget kizáróan eltört a mutatóujja!

Három szemüveg

– Mióta rosszul látok, állandóan három szemüveget hordok magamnál.
Egyet, amivel közelre látok, és egy másikat, amivel meg távolra.
– És a harmadik?
– Azzal keresem meg az első kettőt.

Big Ben

Három turista felmászik Londonban a Big Ben tetejére, és fogadást kötnek, ki tudja úgy ledobni a karóráját a torony tetejéről, hogy leérve a lépcsőn el is kapja azt.
Az első férfi le is dobja az óráját, gyorsan elindul lefelé, de már a harmadik lépcsőfoknál hallja, hogy az óra koppant a földön. A második is próbálkozik, ő még két fokot sem tud megtenni, mire az órája leesik. A harmadik turista ledobja a karórát, lemegy a lépcsőkhöz, a sarki kávézóban iszik egy kávé, majd szép komótosan odasétál a torony tövébe, és elkapja az éppen leeső óráját.
– Ezt hogy csináltad? – kérdezik tőle a társai.
– Ja, az én órám húsz percet késik!

Kocsitolvaj

– Papa! Papa! – kiabál a fiú a kertből.
– Most lopták el a kocsinkat!
– Láttad, ki vitte el?
– Igen!
– Felismernéd?
– Nem, de felírtam a kocsik rendszámát.

Zászlókitűzés

Két hegymászó nehezen, de végre felér a Mount Everestre. Egyik:
– Végre felértünk ide, és kitűzhetjük országunk zászlaját! Vedd elő gyorsan!
– Én? Azt hittem nálad van!

– Közöltem veled, hogy azt mondtad, az embereknek osztozniuk kell a kevésbé szerencsésekkel.

– És ha szükséged van valamire, csak kiálts nekem, és beküldöm a papádat.

Jean Claude Van Damme

Sétál egy rendőr az erdőben. Egyszer csak meglátja, hogy valami mozog a bokorban.

- Ki van ott? – kérdezi.
- Jean Claude Van Damme.
- Akkor mind a négyen jöjjenek ki a bokorból, feltartott kézzel!

Facebook

Zsiráf: Te dinoszaurusz, téged is bejelölt Noé a Facebookon?

Dinoszaurusz: Nem.

Zsiráf: Hát az gáz!

Állatkereskedésben

Egy ember bemegy az állatkereskedésbe, és pórázon húzza maga mögött a jegesmedvét.

- Merre van az a szemét?
- Az eladó megsejtenve:
- Milyen szemét?
- Akitől egy évvel ezelőtt tengerimalacot vettem.

Tetoválás

Vérvételen. A nővérke többszöri próbálkozásra sem találja el a vénát. A beteg felháborodottan:

- Igazán eldönthetné már, hogy vért vesz, vagy tetovál?!

Csak a felét!

A skótot éjjel a sötét utcán megállítja egy rabló:

- Száz font vagy az életed!
- Tessék, itt van ötven, úgyis félholt vagyok az ijedtségtől.

Szahara

– Mi a bizonyíték arra, hogy a Szahara he-lyén valaha tenger volt? Tessék, Móricka?

- Az, hogy az arabok még most is fürdő-köpenyben járnak.

San Juan

- Hol nyaraltok az idén?
- Egy spanyolországi fürdőhelyen, San Juanban.
- Nem San Juanban, hanem San Huanban, mert a spanyolok a j-t h-nak ejtik! És mikor indultok?
- Húniusban vagy július elején.

Fogat mosni

- Móricka, te nem szoktál fogat mosni? – kérdi a tanár.
- Dehogynem!
- Hazudsz, hiszen a leheletedből meg tudom mondani, hogy fokhagymás pirítóst reggeliztél!
- Akkor a tanár úr nagyon téved: azt tegnapelőtt ettem!

Tárgyalás

- Bíró:
- A következő személyt, aki megszakítja a tárgyalást, hazaküldöm!
- Fogoly:
- Éljen!

Éjszakai mulatók

- Miért jársz olyan gyakran a feleségeddel éjszakai mulatókba?
- Mert ez az egyetlen hely, amelyik még nyitva van, mire a feleségem befejezi az öltözködést!

Foci

Móricka megy haza, és az anyja rászól:

- Móricka! Miért koszos a sapkád?
- A fiúk fociztak vele.
- Miért nem vetted vissza tőlük?
- Nem mozdulhattam a helyemről.
- Miért nem?
- Mert én voltam a kapus!

Skót a piacon

Sétál a skót meg a fia a piacon.

Megszólal a fiú:

- Apa! Vegyél nekem egy dinnyét!
- Ugyan fiam!
- De apa! Legalább egy fél dinnyét vegyél!

– Semmit!

– Akkor csak egy szeletet!

A skót beleegyezik, és vesz egy szelet dinnyét a fiának.

Tíz év múlva ismét sétálnak ugyanazon a piacon. Megint megszólal a fiú:

- Apa, vegyél nekem egy sört!
- Ugyan már fiam! Dinnyére sört?

Tolvajok építkeznek

- Hogy haladsz a házépítéssel? – kérdi az egyik tolvaj a másikat.
- Téglát már szereztem. Cementet, homokot és meszet is. De hogy kőműveseket honnan lopok?

Hiba hátán hiba

Mérgelődik a tanár az iskolában:

- Hihetetlen, hogy tud egy ember egy feladatban ennyi hibát elkövetni?
- De hiszen nem egyedül követtem el, tanár úr, kérem! A papa, a mama és a szomszéd bácsi öccse is segített!

– Nem vehetek feleségül, alig jut a zsebpénzemből magamra.

– Elégge szeles idő van. Nem látott véletlenül egy parókát errefelé repülni?

Természettábor – huszadik éve!

**Helyszín:
Hajdújárás–Nosza, Róka-tanya**

A természet, a környezet megismerése kicsit másképp,
mint ahogyan az az iskolában lehetséges...

Kézműves foglalkozások

És ami nem maradhat el:

a mindennapi lubickolás a Ludasi-tóban

a tábortűz (...történetekkel),

a játék (kiütőcske, sárkányeregetés, asztalitenisz, foci,
csocsó...)

horgászat

barangolások

Időpont: július 7–13. (általános és középiskolások)

A táborozás díja: 60 euró

Érdeklődni, bejelentkezni: 024/541-686, 024/596-064,

marticske@gmail.com

h.istvan@open.telekom.rs

Tanya a Telecskai- dombvidék szívében

A Kátai-tanya egy kis oázis a Telecskai-dombvidék szívében, másfél kilométerre Kishegyes központjától. 1995 óta működik, 70 fő elszállásolásra alkalmas (2, 4, 6 és 8 ágyas szobákban). A két ebédlő közel 180 férőhelyes. A tanya területén található még egy amfiteátrum, mely konferenciák lebonyolítására alkalmas, kapacitása 200 fő. A vendégek szórakoztatására több jól felszerelt és biztonságos játszótér, valamint egy gazdasági udvar (háziállatokkal) is rendelkezésre áll.

A nyár folyamán a gyermekek választhatnak a táboraink közül. A tanyától 1,5 kilométerre található a Pékmúzeum, ahol a vendégeink maguk süthetik meg a kürtőskalácsot, és a tópart is (horgászásra és fürdésre egyaránt alkalmas) nagyszerű kirándulási lehetőséget nyújt. A hagyományok iránt érdeklődőknek a Mesterségek Házában található tárlatot ajánljuk.

A Kátai-tanya nyári programajánlata

2013. június 17–22.: Ovis tábor

2013. június 24–29.: Sporttábor

2013. július 1–6.: Kézműves tábor (dátumváltozás!)

2013. július 11–14.: Vajdasági Szabadegyetem – VIFÓ (dátumváltozás!)

2013. július 15–20.: Lovas tábor + Kézműves II. tábor

2013. július 22–27.: Sporttábor + Fényképésztábor

2013. július 27–augusztus 1.: Lovas tábor II. + Firka tábor

2013. augusztus 2–4.: Kárpát-medencei Nagycsaládos Találkozó

2013. augusztus 5–10.: Angol tábor

2013. augusztus 10–17.: Szép Szó tábor

2013. augusztus 19–24.: Zöld tábor

2013. augusztus 26–31.: Hazavárási tábor családoknak

Ha szeretné az idén is hasznosan és szórakozva eltölteni a nyári szünet egy hetét, jelentkezzen mielőbb a következő telefonszámon: 024/731-222.

Bővebb információt pedig itt találhattok: <http://katai.rs/>

Képünkön az egyik tavalyi tábor csapata

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

66 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Lennert Géza** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár és segédszerkesztő: **Fehér Mária** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Fazekas Attila, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Sztójánovity Livia, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lakterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ szek@jopajtas.info